

Περιεχόμενα

Κοινή Θεώρηση

Εργασία 01 Κοινωνικοί – χωρικοί μετασχηματισμοί
Εντοπίζοντας την πολυχρωμία στην πολυμορφία...
Δημητρακοπούλου Χρυσούλα

Εργασία 02 Καλειδοσκοπικές ερμηνείες κοινωνικής γεωγραφίας
Οικονομίδα Ίλντα – Έφη

Εργασία 03 Πολυχρωμία και δημόσιος χώρος ως πεδίο συγκρούσεων
Παπαμητροπούλου Μαργαρίτα

Εργασία 04 Η πολυχρωμία ως «πεδίο» διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης
Σκλαβενίτη Ελένη

Συμπεράσματα

Παράρτημα σχετικού υλικού

Σχετική βιβλιογραφία

Περιεχόμενα

01. *Εισαγωγικά*

02. *Υπόθεση εργασίας _ Πορεία Συλλογισμού*

03. *Μεθοδολογικά Βήματα*

Παράρτημα εικόνων κεφαλαίου 03

04. *Μελέτη περίπτωσης _ το παράδειγμα της Δημοτικής Αγοράς
Κυψέλης*

Παράρτημα εικόνων κεφαλαίου 04

01.Εισαγωγικά

Στη βάση της κοινής θεώρησης της ομάδας, αφετηρία της εργασίας αποτελεί το ζήτημα το συμμετοχικού σχεδιασμού, και υπό αυτό το πρίσμα, η πολυχρωμία της Κυψέλης, εξετάζεται ως πεδίο διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης. Ακολούθως παρατίθεται το εννοιολογικό πλαίσιο της εργασίας, στο οποίο εξειδικεύεται το κοινό εννοιολογικό πλαίσιο της ομάδας, βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών παρούσας προσέγγισης.

Εννοιολογικό πλαίσιο

Κατοίκηση _ η μετατροπή του χώρου σε πεδίο βιωμάτων, η διαδικασία του να ζει κανείς, να αισθάνεται, να δραστηριοποιείται σε έναν τόπο και συνεπώς να συνδέεται βιωματικά με αυτόν.

Πολυχρωμία _ ως *συνθήκη πολυχρωμίας* ορίζεται η ποικιλομορφία της κοινωνικής σύνθεσης και κατ' επέκταση οι διαφορετικές οπτικές, αντιλήψεις, ανάγκες και επιθυμίες που συνυπάρχουν στο χώρο μέσω της κατοίκησης.

Αλληλεπίδραση _ υπό την έννοια της συναναστροφής, ως μέσου πραγματικής επικοινωνίας του ανθρώπου με το συνάνθρωπο, και συνεπώς του κατοίκου με τον συν-κάτοικο..

Χρόνος _ τόσο υπό την έννοια της εξέλιξης και των μετασχηματισμών που αυτή συνεπάγεται στο χώρο, όσο και με την έννοια της διάρκειας σε ότι αφορά τις δυνατότητες διαμόρφωσης συλλογικής μνήμης.

Ως προς την οργάνωση της εργασίας, αρχικά αναλύεται η πορεία του συλλογισμού, ως τρόπου εξέλιξης διαδοχικών αναθεωρήσεων, έως ότου διατυπωθεί η υπόθεση εργασίας. Εν συνεχεία, παρουσιάζονται τα μεθοδολογικά βήματα, όπως αυτά σχεδιάστηκαν σύμφωνα με την υπόθεση εργασίας και τα δεδομένα της έρευνας πεδίου. Τέλος, επιλέγεται η μελέτη περίπτωσης ενός θραύσματος της συνολικής εικόνας του χώρου, σε μια προσπάθεια σπονδυλωτής διάρθρωσης της προσέγγισης, από το γενικό στο ειδικό και αντιστρόφως, αφού με αφορμή τα συμπεράσματα του τελευταίου αυτού κεφαλαίου, τίθενται οι βάσεις επαναπροσδιορισμού της υπόθεσης εργασίας, και κατ' επέκταση των μεθοδολογικών βημάτων. Η διερεύνηση παρουσιάζεται έτσι «σε εξέλιξη», διαμορφώνοντας ουσιαστικά το υπόβαθρο για μια νέα αναθεωρημένη προσέγγιση του θέματος. Υπό αυτή την έννοια, ως αντικείμενο της παρούσας εργασίας θα μπορούσε εν τέλει κανείς να ορίσει την ίδια την πορεία εξέλιξης της μεθοδολογικής σκέψης, με αφορμή το θέμα που επελέγη ως «πεδίο-όψη» διερεύνησης.

02. Υπόθεση εργασίας _ Πορεία Συλλογισμού

Αφορμή για την επιλογή του θέματος, υπήρξε ο προβληματισμός σχετικά με τις δυνατότητες και τις δυσκολίες πρακτικής εφαρμογής του σχεδιασμού «από τα κάτω», υπό το πρίσμα του ιδιαίτερου χαρακτηριστικού της πολυχρωμίας, στην περιοχή της Κυψέλης. Προσδιορίζοντας το σχεδιασμό «από τα κάτω» ως ένα είδος συνεχούς, συλλογικής διαπραγμάτευσης μεταξύ των μερών του συνόλου, με στόχο τη συγκρότηση ενός πλαισίου «κοινών» επιθυμιών, γίνεται κατανοητό ότι η πολυχρωμία, [υπό την ευρεία έννοια της ποικιλίας της γνώμης], εμπεριέχεται εξαρχής στη διαδικασία της συμμετοχής του κοινού, αναδεικνύοντας τόσο τη δυσκολία του εγχειρήματος σε ότι αφορά τις συγκρούσεις που ενδέχεται να ανακύψουν, όσο και τη δημιουργικότητα της διαδικασίας συγκερασμού των επιμέρους απόψεων. Εστιάζοντας στο κομμάτι της δημιουργικότητας με στόχο τον εμπλουτισμό της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, η εργασία συγκροτείται ως διαρκής αναζήτηση τρόπων ανάδειξης και αξιοποίησης των διαφορετικών «αποχρώσεων» που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης. Στη λογική αυτή, η συνθήκη της πολυχρωμίας, όπως ορίστηκε στο εννοιολογικό πλαίσιο της εργασίας, αναγνωρίζεται ως υπαρκτό και θεμιτό χαρακτηριστικό του αστικού περιβάλλοντος, ως **ένα δυναμικό στοιχείο μιας ζωντανής περιοχής**, υπονοώντας ότι η ομοιομορφία δεν είναι αυτοσκοπός, ειδικότερα όταν αποτελεί ένα είδος επίπλαστης πραγματικότητας, μια γενική «εκ των άνω» εντύπωση που παρακάμπει [αγνοεί, παραγνωρίζει] τις υπάρχουσες ιδιαίτερες εκφράσεις του αστικού, δυναμικού γίνεσθαι.

Αναλυτικότερα, η πολυχρωμία της Κυψέλης, έτσι όπως παρουσιάζεται στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα και ειδικότερα στη συγκυρία της οικονομικής κρίσης, μοιάζει να ταυτίζεται με χαρακτηριστικό που συντελεί στην υποβάθμισή της περιοχής, αφού συνδέεται άμεσα από τον κυρίαρχο λόγο με την εκδήλωση εγκληματικότητας, με δηλώσεις περί *γκετοποίησης* τμημάτων του αστικού χώρου, με τη συγκέντρωση χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων και εν γένει με δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης. [*02, *03]¹. Στο πλαίσιο αυτό, ο «άλλος», [η διαφορετική απόχρωση] υπό την ευρεία έννοια του όρου, μοιάζει να ενσαρκώνει μια «απειλή», προσωπική αλλά και συνολική στο εσωτερικό της κοινότητας. Τι θα γινόταν όμως αν κανείς προσπαθούσε να εξετάσει την αμφισημία του ζητήματος, αν εξέταζε δηλαδή τη διπλή όψη της πολυχρωμίας της περιοχής, που είναι πλέον μια κοινωνική και αστική πραγματική συνθήκη, αναζητώντας ψήγματα, [υπόνοιες ίσως] που θα μπορούσαν να αναδείξουν τη θετική της διάσταση, δίνοντας αφορμή για νέους τρόπους και πρακτικές κατοίκησης, που θα προέλθουν από την ίδια την ιδιαιτερότητα της συνθήκης και των υποκειμένων που τη βιώνουν. Πώς θα μπορούσε αυτό το στοιχείο της πολυχρωμίας, που είναι πλέον δεδομένο χαρακτηριστικό του χώρου, να διατηρηθεί, να εκφραστεί και να αναδειχθεί, διοχετεύοντας το δυναμισμό των μετασχηματισμών που προκαλεί στις διαδικασίες του σχεδιασμού; Σε αυτόν ακριβώς τον προβληματισμό είναι που δομείται η εργασία, θέτοντας ως στόχο σε μια πρώτη φάση διερεύνησης, την αναζήτηση πρακτικών μέσω των οποίων θα ήταν δυνατό η πολυχρωμία, να αποτελέσει πεδίο ικανό για τη διαμόρφωση συλλογικής συνείδησης και κατ' επέκταση συλλογικής έκφρασης [ή συλλογικών εκφράσεων], εμπλουτίζοντας το σχεδιασμό.

Πορεία συλλογισμού

Σε ότι αφορά την πορεία του συλλογισμού, η αρχική προσέγγιση του ζητήματος επικεντρώθηκε στον κάτοικο ως πρωταγωνιστή της διαδικασίας του συμμετοχικού σχεδιασμού. Με αφετηρία λοιπόν την έννοια του σχεδιασμού «από τα κάτω», οι κάτοικοι

¹ Ο συμβολισμός [...], αφορά σχετική παραπομπή ή σύνδεση με κάποια από τις λυιές προσεγγίσεις της ομάδας, 01, 02, ή 03.

αποκτούν στα πλαίσια της παρούσας διερεύνησης, αφενός το ρόλο του «μάρτυρα», κατά το στάδιο της απεικόνισης του χώρου, ώστε να καταγραφεί η πληροφορία που πηγάζει από τη βιωμένη πραγματικότητα της καθημερινής ζωής, αφετέρου δε το ρόλο του «συμμέτοχου» σε ότι αφορά το σχεδιασμό, με στόχο την αξιοποίηση της πληροφορίας που προέρχεται «από τα κάτω», στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ο σχεδιασμός στην περίπτωση αυτή, δε νοείται ως απρόσωπη διαδικασία, αλλά καλείται να συνδιαλεχθεί με τους αποδέκτες των δράσεων, από τους οποίους παράλληλα τροφοδοτείται. Σε αυτή τη λογική το βασικό ρώτημα που τέθηκε αρχικά είναι το ποιοι ακριβώς είναι οι κάτοικοι για / με τους οποίους καλείται κανείς να σχεδιάσει.

Και σ' αυτό ακριβώς το σημείο είναι που από το γενικό όρο «κάτοικοι», ο συλλογισμός μετατοπίστηκε στην ιδιαιτερότητα της μονάδας του «κατοίκου», ως διακριτού υποκειμένου. Κάθε κάτοικος αποτελεί μια ξεχωριστή προσωπικότητα, μια διαφορετική απόχρωση της πολύχρωμης σύνθεσης του συνόλου των «κατοίκων». Διαμορφώνει τις δικές του θέσεις/αντιλήψεις/απόψεις σύμφωνα με τις αξίες, την κουλτούρα και τα βιώματά του, έχει τη δική του προσωπική ιστορία, αντιλαμβάνεται και ερμηνεύει τα ερεθίσματα που δέχεται με το δικό του τρόπο, κατασκευάζοντας προσωπικά νοήματα. Συνεπώς βιώνει με διαφορετικό τρόπο το χώρο, εκφράζοντας ενδεχόμενα διαφορετικές επιθυμίες στο χώρο.

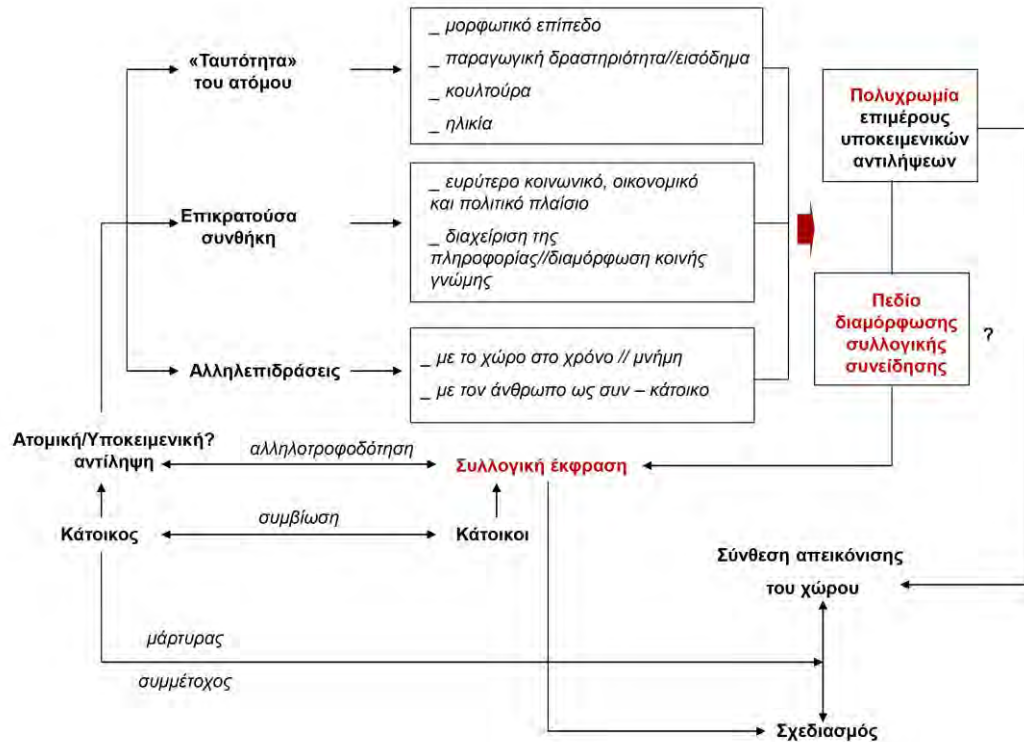
Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, επιχειρήθηκε σε αυτό το πρωταρχικό στάδιο της μελέτης, η οργάνωση ενός πλαισίου μεταβλητών που συμβάλλουν ως παράμετροι στη συγκρότηση της υποκειμενικότητας των ατόμων, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ατομική έκφραση δεν είναι αποκλειστικά προσωπική, αλλά συσχετίζεται με ένα σύνολο παραγόντων, που αφορούν την οικογένεια, την κοινότητα στην οποία ανήκει το υποκείμενο, αλλά και τα δεδομένα της συγκεκριμένης χρονικής συγκυρίας στον τόπο που κατοικεί. Διαμορφώθηκαν έτσι οι ακόλουθοι τρεις άξονες:

- Ο πρώτος άξονας περιελάμβανε στοιχεία που σχετίζονται με την ίδια την ταυτότητα του ατόμου, μεταξύ άλλων την ηλικία, την εθνικότητα, το μορφωτικό επίπεδο, το επάγγελμα και την οικονομική κατάσταση.
- Ο δεύτερος αφορούσε την ευρύτερη επικρατούσα συνθήκη, σε κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό επίπεδο, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση αφενός στο ευρύτερο πλέγμα των γεγονότων που διαδραματίζονται [καταστάσεις που δε μπορεί να ελέγξει το ίδιο το άτομο], και αφετέρου στη διαχείριση - κατεύθυνση της πληροφορίας και κατ' επέκταση τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης και το βαθμό της επιρροής αυτής στο άτομο, την εκάστοτε δεδομένη χρονική περίοδο.
- Ο τρίτος άξονας σχετιζόταν με τις αλληλεπιδράσεις του ατόμου:
 - _ με τον τόπο στον οποίο κατοικεί, μέσα στο χρόνο, σε μια προσπάθεια συσχετισμού της διάρκειας της κατοίκησης με την έννοια της μνήμης [συλλογικής και ατομικής].
 - _ με τα υπόλοιπα άτομα σε πραγματικές συνθήκες συμβίωσης, ώστε να εξεταστούν κατά το δυνατόν επιμέρους πτυχές της καθημερινότητας.

Όλα τα παραπάνω περιγράφουν κατά κάποιο τρόπο την πολυπλοκότητα της πολυχρωμίας των υποκειμένων, αναγνωρίζοντας βέβαια ότι ο καθένας και η καθεμία είναι μια ιδιαίτερη σύνθεση όλων, ορισμένων ή και άλλων παραμέτρων, προκειμένου να αποφευχθούν άτοπες γενικεύσεις. Στη βάση αυτή, οργανώθηκε το πρώτο σχεδιάγραμμα της εργασίας, το οποίο επικεντρωνόταν κατά κύριο λόγο στην ποικιλομορφία των παραγόντων που επηρεάζουν το άτομο και οδηγούν στην πολυχρωμία των εκφράσεων στο χώρο, υποβαθμίζοντας, όπως αποδείχθηκε στη συνέχεια, το βασικό προβληματισμό της διερεύνησης που αφορούσε τη σύνδεση της ίδιας της συνθήκης της πολυχρωμίας, με το σχεδιασμό. Επιχειρώντας εν συνεχεία την οργάνωση της απεικόνισης της περιοχής της Κυψέλης, στη βάση του εν λόγω σχεδιαγράμματος, διαπιστώθηκε αφενός το ευρύ φάσμα των ζητημάτων που έθιγε, τα οποία λόγω της πολυπλοκότητάς τους δε θα μπορούσαν να

αποτελέσουν αντικείμενο εργασίας εξαμήνου, αφητέρου δε οι αδυναμίες και τα κενά που παρουσίαζε σε ότι αφορά την ιεράρχηση των επιμέρους στοιχείων και των μεταξύ τους αλληλοσυσχετίσεων.

Πρωταρχικό διάγραμμα υπόθεσης εργασίας

Σε συνέχεια της αρχικής αυτής προσέγγισης, σε μια προσπάθεια αναδιοργάνωσης του σχεδιαγράμματος και προχωρώντας παράλληλα στη σύνθεση του οράματος για την περιοχή, η έννοια της αλληλεπίδρασης, απέκτησε ιδιαίτερη βαρύτητα, αφού έμοιαζε να μπορεί να συνδέσει δεδομένα που προέκυψαν από τη μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης στην Κυψέλη, με στοιχεία που θα ήταν ζητούμενο να διατηρηθούν και να ενισχυθούν μέσω του σχεδιασμού στη μελλοντική της εικόνα.

Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της έρευνας πεδίου, διαπιστώθηκε η ιδιαίτερη θέση που κατέχει στην Κυψέλη η **επικοινωνία μεταξύ των κατοίκων ως αυθόρμητη έκφραση της καθημερινής ζωής**. Το στοιχείο αυτό της επικοινωνίας διατηρεί ζωντανή την αίσθηση της «γειτονιάς» στην περιοχή, την οικειότητα μεταξύ των ανθρώπων που δε συνυπάρχουν απλά, αλλά συναναστρέφονται και γνωρίζουν ο ένας τον άλλο, και αυτό ακριβώς το στοιχείο είναι που περιγράφεται στα πλαίσια της εργασίας με τον όρο της αλληλεπίδρασης και αξιολογείται ως συγκριτικό της πλεονέκτημα της περιοχής μελέτης. Η αλληλεπίδραση υπάρχει, εντοπίζεται σε άτυπες/τυχαίες ή οργανωμένες συναντήσεις και αποτελεί διακριτικό χαρακτηριστικό της Κυψέλης, που σε ένα βαθμό θα μπορούσε να πει κανείς ότι οφείλεται και τροφοδοτείται από την ίδια τη συνθήκη της πολυχρωμίας, όπως αναλύεται στη συνέχεια. Με αυτά τα δεδομένα, το όραμα για την περιοχή συγκροτήθηκε με στόχο την ενδυνάμωση του υπάρχοντος αυτού χαρακτηριστικού της αλληλεπίδρασης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι επιδιώκει κανείς να μιμηθεί το αυθόρμητο, αφού κάτι τέτοιο θα ήταν ανέφικτό, αλλά αντιθέτως να το εντοπίσει, να το ενθαρρύνει και να δημιουργήσει συνθήκες ευνοϊκές για την ενίσχυσή του.

Στην κατεύθυνση αυτή, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην επικοινωνία του κατοίκου με τον [συν]κάτοικο ως μέσου ενίσχυσης της μεταξύ τους αλληλεγγύης, η αλληλεπίδραση

προσδιορίζεται ως ακρογωνιαίος λίθος για την ανάδειξη αλλά και ενεργοποίηση της θετικής διάστασης του χαρακτηριστικού της πολυχρωμίας του χώρου, σε ότι αφορά τον «από τα κάτω σχεδιασμό». Επιχειρείται έτσι η αντιμετώπιση του ενδεχόμενου φόβου, της προκατάληψης ή και της αδιαφορίας προς τον «Άλλο» [προς τη διαφορετική απόχρωση δηλαδή], μέσω της συνεύρεσης, της συναναστροφής και των συλλογικών δράσεων, ώστε να διαμορφωθούν συνθήκες εμπιστοσύνης, σεβασμού και αποδοχής «Του», ενισχύοντας παράλληλα την αίσθηση του *ανήκειν* των μονάδων του συνόλου [σε μια ομάδα, σε έναν τόπο κ.α.....]. Με τον τρόπο αυτό, ο «Άλλος», προσωποποιείται, αποκτά όνομα και ιδιότητα, ενώ όσο διαφορετικές κι αν είναι οι επιμέρους απόψεις, η ίδια η διαδικασία της αλληλεπίδρασης, ως δύναμη *διαπραγμάτευση*, δημιουργεί προοπτικές σύγκλισης, μέσω της ουσιαστικής γνωριμίας μεταξύ των υποκειμένων.

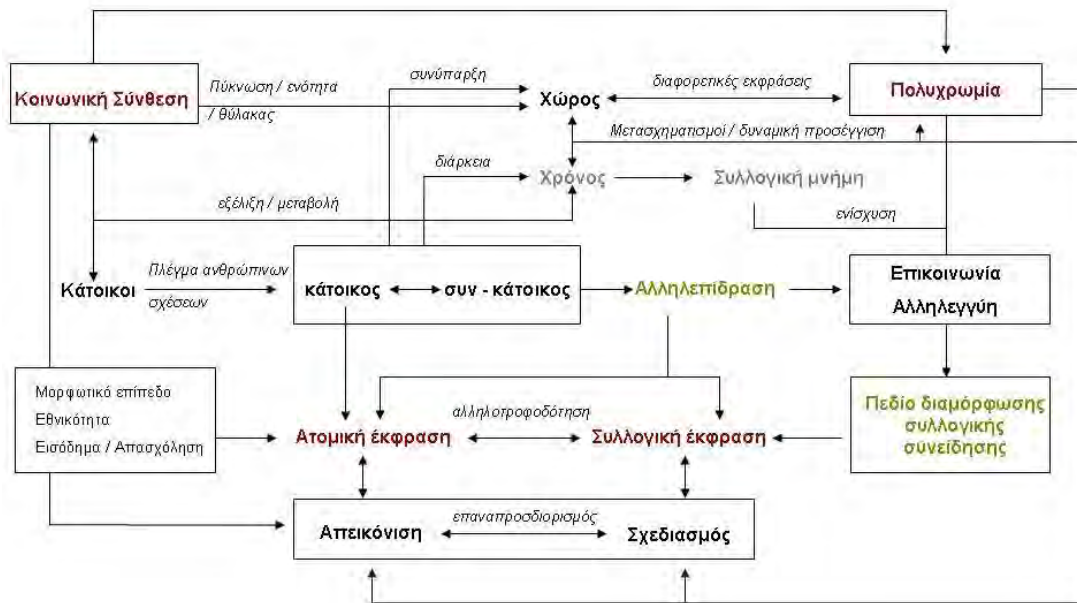
Με τον τρόπο αυτό, το βάρος που είχε αρχικά δοθεί, [όπως φαίνεται στο πρώτο σχεδιάγραμμα], στον κάτοικο ως μονάδα, μετατοπίζεται στη σχέση του κατοίκου με τον [συν]κάτοικο, μια αληθινά αμφίδρομη σχέση, που αποκτά τη μορφή διαλόγου μεταξύ ισότιμων πρωταγωνιστών του χώρου και αποτελεί στα πλαίσια της διερεύνησης τη μικρότερη κλίμακα κοινωνικής αναφοράς. Συνεπώς, ενώ στην πρώτη προσέγγιση οι «κάτοικοι» αντιμετωπίζονται ως σύνολο μονάδων [υποκειμένων], εν συνεχεία η έμφαση δόθηκε στη μεταξύ τους σύνδεση, αναδεικνύοντας, το πλέγμα των ανθρωπίνων σχέσεων ως κυρίαρχο στοιχείο της μελέτης. Η σχέση αυτή του κατοίκου με το [συν]κάτοικο, βιώνεται ως πραγματική συνθήκη μέσω της συνύπαρξης αυτών[*01], και κατ' επέκταση των διαφορετικών εκφράσεών τους στο χώρο, και προχωρά ένα βήμα παρακάτω μέσω της αλληλεπίδρασης, όπου αυτή εντοπίζεται.

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, με αφετηρία τον πρωταρχικό προβληματισμό περί δυνατοτήτων πρακτικής εφαρμογής του σχεδιασμού «από τα κάτω» , η εργασία δομήθηκε εν τέλει στη βάση του ακόλουθου συλλογισμού:

- Η συμμετοχή των κατοίκων στο σχεδιασμό προϋποθέτει τη διαμόρφωση συλλογικής συνείδησης και αισθημάτων αλληλεγγύης, που στη συνέχεια μπορούν να ενισχύνονται μέσω της ίδιας της διαδικασίας της συμμετοχής.
- Η *αλληλεπίδραση*, με στόχο τη δημιουργία διαύλων επικοινωνίας του ανθρώπου με το συνάνθρωπο και συνεπώς του κατοίκου με τον [συν]κάτοικο, δύναται να ενισχύσει τα μεταξύ τους αισθήματα αλληλεγγύης, δημιουργώντας προοπτικές σύγκλισης, συνεργασίας και αποδοχής.
- Η ενίσχυση της επικοινωνίας και της αλληλεγγύης, που επιδιώκεται μέσω της αλληλεπίδρασης, θα μπορούσε να καταστήσει την πολυχρωμία του χώρου, πεδίο ικανό για τη διαμόρφωση συλλογικής συνείδησης και κατ' επέκταση συλλογικής έκφρασης τροφοδοτώντας τις διαδικασίες σχεδιασμού *‘από τα κάτω’*.

Υπό την έννοια αυτή, η αλληλεπίδραση έγινε η αφετηρία, αλλά κατά κάποιο τρόπο και το ζητούμενο - ο προορισμός της διερεύνησης. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε τη βάση ανάπτυξης των σχεδιαστικών βημάτων επαναπροσδιορίζοντας ταυτόχρονα τον τρόπο προσέγγισης της απεικόνισης του χώρου. Ορίστηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο τα μεθοδολογικά βήματα της εργασίας, που περιλαμβάνουν, αφενός τη *«συνδυαστική χαρτογράφηση»* του ζητήματος, [βήματα 1 έως 3], αφετέρου δε τη *«συνδυαστική δράση»* ως μια πρώτη προσέγγιση της υλοποίησης του οράματος για την περιοχή [βήμα 4], όπως αναλύεται στο ακόλουθο κεφάλαιο.

Συνολικό σχεδιάγραμμα υπόθεσης εργασίας²

Ως βασική διαδρομή του διαγράμματος επισημαίνεται η εξής: Η πολυχρωμία, που προκύπτει από την κοινωνική σύνθεση, μέσω της αλληλεπίδρασης του κατοίκου με το [συν]κάτοικο, δύναται να αποτελέσει πεδίο ικανό για τη διαμόρφωση συλλογικής συνείδησης, οδηγώντας στη συλλογική έκφραση, η οποία με τη σειρά της καλείται να εμπλουτίσει δημιουργικά το σχεδιασμό.

03. Μεθοδολογικά Βήματα

Βήμα 1

Έχοντας ορίσει ως βασικό [υπό μελέτη] χαρακτηριστικό της αστικής πραγματικότητας, την πολυχρωμία της Κυψέλης, τόσο στο κοινό πλαίσιο θεωρήσεων της ομάδας, όσο και στην ατομική προσέγγιση που αναπτύσσεται στην παρούσα εργασία, ως πρωταρχικό μεθοδολογικό βήμα προσδιορίζεται η απεικόνιση της πολυχρωμίας του χώρου, σε ότι αφορά την **κοινωνική σύνθεση** της περιοχής. Βασικός στόχος του βήματος αυτού αποτελεί ο συσχετισμός επιμέρους χαρακτηριστικών των κατοίκων, και συγκεκριμένα της

² Εξετάζοντας τη μοναδιαία σχέση κατοίκου – [συν]κατοίκου στο χρόνο, όπως φαίνεται στο διάγραμμα: α) υπό την έννοια της χρονικής εξέλιξης, ανακύπτει το ζήτημα της μεταβολής των υποκειμένων, ως άκρων του δεσμού, ανάλογα με τη μεταβολή της κοινωνικής σύνθεσης στο πέρασμα των χρόνων. Η μεταβολή αυτή στο χρόνο, συνεπάγεται τη μεταβολή της πολυχρωμίας και της έκφρασης αυτής στο χώρο.

β) υπό την έννοια της διάρκειας της συνύπαρξης, εν μέσω της γενικότερης μεταβολής της κοινωνικής σύνθεσης, τίθεται το ζήτημα της δυνατότητας διαμόρφωσης συλλογικής μνήμης, ως των κοινών αυτών βιωμάτων που παραπέμπουν σε παρελθοντικές αναφορές. Η παράμετρος της συλλογικής μνήμης σε σχέση με την πολυχρωμία, εμπλουτίζει την υπόθεση εργασίας, αφού αποτελεί μαζί με την επικοινωνία και την αλληλεγγύη ακόμη ένα στοιχείο που θα μπορούσε να αναδείξει την πολυχρωμία του χώρου σε πεδίο διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης.

Οι παράμετροι του χρόνου και της συλλογικής μνήμης [που εικονίζονται με γκρι χρώμα στο διάγραμμα], επισημαίνονται και εντοπίζονται, αλλά δεδομένου του περιορισμένου χρόνου της διερεύνησης, δεν εξετάζονται περαιτέρω στα πλαίσια της παρούσας εργασίας.

εθνικότητας [*01, *03], το μορφωτικού επιπέδου και του εισοδήματος [*02], με την κατανομή τους στο χώρο.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν δεν εξαντλούν τις συνιστώσες της πολυχρωμίας που εν τέλει εκφράζεται στο χώρο, αλλά αντιμετωπίζονται στα πλαίσια της εργασίας ως πρωτεύοντα, έτσι ώστε να διερευνηθούν οι συσχετισμοί της κουλτούρας που πηγάζει από το πολιτισμικό υπόβαθρο, της παιδείας αλλά και της οικονομικής κατάστασης των υποκειμένων του κοινωνικού συνόλου, με τις δυνατότητες ανάπτυξης και καλλιέργειας της μεταξύ τους επικοινωνίας και αλληλεγγύης. Ειδικότερα σε ότι αφορά την εθνικότητα και το εισόδημα των κατοίκων, επισημαίνεται ότι, αποτελούν ζητήματα με τα οποία ασχολούνται εκτενώς οι λοιπές προσεγγίσεις της ομάδας, συνεπώς ενδείκνυνται ως αλληλοσυμπληρούμενα πεδία μεταξύ των εργασιών για τη διεξαγωγή συνολικότερων συμπερασμάτων και την κατά το δυνατόν πιο σφαιρική κατανόηση του ζητήματος.

Η απεικόνιση των παραπάνω δεδομένων, τόσο σε μεμονωμένους κάθε φορά χάρτες, όσο και συνδυαστικά, αποσκοπεί στον ενδεχόμενο εντοπισμό περιοχών όπου πυκνώνουν κοινά χαρακτηριστικά καθώς και εντελώς ετερόκλητων περιοχών στο εσωτερικό της περιοχής μελέτης. Γίνεται έτσι ουσιαστικά μια προσπάθεια προσδιορισμού «υποενοτήτων» εντός του χωρικού πεδίου αναφοράς της Κυψέλης, που θα συγκροτούσαν το συνολικό χάρτη του μεθοδολογικού βήματος 1 [χάρτης 1].

Το διπλανό σκίτσο της εργασίας *01 αποτελεί έναν ενδεικτικό τρόπο οπτικοποίησης τους ζητήματος στο χώρο, προς την κατεύθυνση της μεθοδολογικής προσέγγισης του βήματος 1, εντοπίζοντας, κατά προσέγγιση, διαβαθμίσεις πυκνωσης των διαφορετικών εθνικοτήτων μεταναστών που κατοικούν στην περιοχή, βάσει των στοιχείων της απογραφής του 2001. Δεδομένου του ελλιπούς διαθέσιμων στοιχείων σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο και το εισόδημα, αλλά και του περιορισμένου χρόνου της διερεύνησης, δεν κατέστη δυνατή η διαμόρφωση σχετικών αντίστοιχων απεικονίσεων, ώστε να γίνει δυνατή η προσέγγιση της μορφής που θα μπορούσε να έχει στο χώρο η συνδυαστική απεικόνιση των δεδομένων του **χάρτη 1**.

Βήμα 2

Το επόμενο μεθοδολογικό βήμα, αφορά τον προσδιορισμό των τρόπων της αλληλεπίδρασης μεταξύ των κατοίκων της Κυψέλης, τη δεδομένη χρονική περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Εισάγεται έτσι, για το σκοπό αυτό, η έννοια του *πεδίου αλληλεπίδρασης*, που προσδιορίζεται, στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, ως *ένα διαδραστικό πλαίσιο [χωρικό ή μη], έκφρασης της συνθήκης της πολυχρωμίας, που πηγάζει μέσα από την ίδια τη συμβίωση των κατοίκων, κατά κανόνα ως αυθόρμητος [και όχι επιτηδευμένος]*.

Στο σημείο αυτό, πέραν του ορισμού της αλληλεπίδρασης που παρατέθηκε εξαρχής στο εννοιολογικό πλαίσιο του κεφαλαίου 01, επισημαίνεται ότι η *αλληλεπίδραση* των υποκειμένων θα μπορούσε να αντιπαρατεθεί με τη συνύπαρξη αυτών, προκειμένου να γίνει κατανοητό το στοιχείο της διάδρασης, ως ειδοποιός διαφορά των δύο εννοιών. Η συνύπαρξη εκφράσεων στο χώρο, [ζήτημα με το οποίο ασχολείται εκτενώς η εργασία *01] δε συνεπάγεται την αλληλεπίδραση αυτών. Η παρούσα διερεύνηση αναζητά αυτή ακριβώς την ενέργεια - το «έργο» που ενέχεται στην έννοια της αλληλεπίδρασης. Έχοντας, λοιπόν,

ορίσει ως πολυχρωμία τη συνύπαρξη διαφορετικών εκφράσεων στο χώρο, αναζητείται η αλληλεπίδραση, ως ενεργητική διαδικασία μεταξύ των στοιχείων [εκφράσεων] που συνυπάρχουν, ώστε να αναδειχθεί [ενεργοποιηθεί] η πολυχρωμία ως πεδίο διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης, προς όφελος της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής.

Στη βάση όσων προαναφέρθηκαν, σε αυτό το στάδιο αναζητούνται ουσιαστικά οι υπάρχουσες δομές συνύπαρξης και διάδρασης μεταξύ των διαφορετικών εκφράσεων³. Υπό αυτή την έννοια, ως πεδία αλληλεπίδρασης θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν σημεία, τόποι ή χώροι [δημόσιοι ή ιδιωτικοί], συναναστροφής, συνάντησης και επικοινωνίας //ανταλλαγής απόψεων, όπως επίσης ομάδες ενεργοποίησης πολιτών, σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, αλλά και ομάδες που λειτουργούν σε σύγχρονα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η μορφή, και ο χαρακτήρας του κάθε πεδίου, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο συνδέεται με το χώρο ποικίλουν, όπως αποδείχθηκε σταδιακά μέσα από την επιτόπια έρευνα και τη συλλογή σχετικών στοιχείων.

Έτσι, λόγου χάρη, η Καθολική εκκλησία της Αγίας Θηρεσίας θα μπορούσε να πει κανείς ότι αποτελεί ένα πεδίο αλληλεπίδρασης, ως χώρος συναναστροφής και συνάντησης κατοίκων, που εκφράζουν ένα θραύσμα της πολυχρωμίας της περιοχής, με κοινό στοιχείο μεταξύ τους σύνδεσης τις κοινές θρησκευτικές πεποιθήσεις. Πρόκειται δηλαδή για ένα χωρικό διαδραστικό πλαίσιο, που διαμορφώνεται όμως σε μια βάση κοινής αναφοράς των υποκειμένων που αλληλεπιδρούν. Σχετική μαρτυρία κατοίκου: «Υπάρχει μια καθολική εκκλησία κοντά μας και κάθε Κυριακή βλέπουμε πολύ κόσμο διαφορετικών εθνικοτήτων να πηγαίνει στη λειτουργία. Είναι ντυμένοι με κοστούμια –ακόμα και τα μικρά παιδιά– ή φοράνε τις παραδοσιακές ενδυμασίες της χώρας τους. Μου αρέσει πολύ να τους βλέπω, να τους παρατηρώ. Άλλος κόσμος, άλλος πολιτισμός. Είναι ωραία!» Πηγή: www.lifo.gr

Ένα συνοικιακό καφενείο ή παντοπωλείο θα μπορούσε επίσης να λειτουργήσει ως πεδίο αλληλεπίδρασης, μικρότερης κλίμακας, που όμως ενθαρρύνει σημαντικά τη γνωριμία μεταξύ των κατοίκων, ενισχύοντας την αίσθηση γειτονιάς. [βλ. κοινό παράρτημα εικόνων]

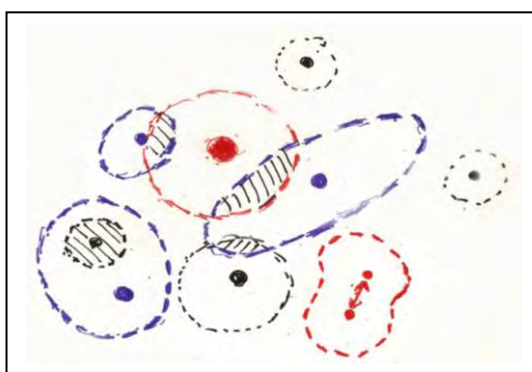
Από την άλλη, συλλογικότητες όπως ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κυψέλης, συγκροτούν πεδία αλληλεπίδρασης εντελώς διαφορετικού χαρακτήρα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι αν και οι συζητήσεις της ομάδας πραγματοποιούνται σε κλειστό, ιδιωτικό χώρο, ο σύλλογος δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο στο δημόσιο χώρο της Κυψέλης, οργανώνοντας μεταξύ άλλων, πολιτιστικές δράσεις, αρχιτεκτονικούς περιπάτους, συναντήσεις κ.α. Διαμορφώνει έτσι μια ευρύτερη περιοχή χωρικής εμβέλειας, αλλά και αλληλεπίδρασης, όχι μόνο με τα μέλη του και τους κατοίκους, αλλά και με τη Δημοτική Αρχή, σε σχέση με τις διεκδικήσεις που εκφράζει βάσει των εκάστοτε αναγκών των πολιτών. Εντοπίζοντας τέλος αντίστοιχες ομάδες δράσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης [π.χ. Facebook], συμπεραίνει κανείς ότι πρόκειται ουσιαστικά για διαδικτυακές πλατφόρμες επικοινωνίας, συναναστροφής, έκφρασης, ενημέρωσης αλλά και οργάνωσης μεταξύ των κατοίκων, που μπορεί να μη συνδέονται άμεσα με το φυσικό χώρο, δημιουργούν όμως αναφορές σε αυτόν, τόσο σε ότι αφορά το παρόν της Κυψέλης, όσο και σε σχέση με και την ιστορία της. [βλ. παράρτημα εικόνων κεφαλαίου 03]

Μέσω των παραδειγμάτων που παρατέθηκαν, αναδεικνύεται η πολυπλοκότητα του ζητήματος καθώς και η ποικιλομορφία των περιπτώσεων που συναντά κανείς προχωρώντας στην έρευνα πεδίου. Στη βάση των παραπάνω, το δεύτερο μεθοδολογικό βήμα περιλαμβάνει αφενός τον εντοπισμό των υφιστάμενων «ενεργών» πεδίων αλληλεπίδρασης σε συνδυασμό με τον προσδιορισμό της μορφής και των επιμέρους χαρακτηριστικών τους, αφετέρου δε τη σύνδεσή τους, όπου αυτό είναι εφικτό, με το φυσικό χώρο, ώστε να συγκροτηθεί ένας συνολικότερος χάρτης σχετικής απεικόνισης. Ο

³ Οι δομές αυτές, τα υπάρχοντα πεδία αλληλεπίδρασης δηλαδή, είναι αυτά που αξιολογούνται στα πλαίσια της εργασίας ως θετικά στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, συγκροτώντας τη βάση ανάπτυξης του οράματος για την περιοχή.

χάρτης αυτός [χάρτης 2] οργανώνεται προκειμένου, αρχικά να προσδιοριστούν στοιχεία που αφορούν τα ίδια τα πεδία αλληλεπίδρασης και τη μεταξύ τους σχέση, ώστε να συσχετιστούν εν συνεχεία με το συνολικό χάρτη 1, του πρώτου μεθοδολογικού βήματος. Απώτερος στόχος της συνδυαστικής αυτής προσέγγισης [χάρτης 3] είναι ο προσδιορισμός της χωρικής σχέσης [σύνδεσης ή μη] των ενδεχόμενων «υποπεριοχών» του χάρτη 1, με τα υφιστάμενα πεδία αλληλεπίδρασης και την εμβέλεια αυτών [δεδομένα χάρτη 2], για τη διεξαγωγή συνολικότερων συμπερασμάτων, συγκριτικών μεταξύ της κατανομής της αλληλεπίδρασης και της κατανομής της πολυχρωμίας στο χώρο.

Δεδομένου ότι, η εκτεταμένη έρευνα πεδίου που θα απαιτούσε η συγκρότηση του χάρτη 2 με ακριβή στοιχεία για ολόκληρη την περιοχή μελέτης, κρίθηκε ανέφικτη στα πλαίσια της χρονικής διάρκειας ενός εξαμήνου, επελέγη στη φάση αυτή της διερεύνησης, η μελέτη ενός μεμονωμένου παραδείγματος πεδίου αλληλεπίδρασης, ενός θραύσματος δηλαδή της συνολικότερης εικόνας, που παρουσιάζεται εκτενώς στο επόμενο κεφάλαιο της εργασίας. Παραταύτα, επιχειρώντας μια διαγραμματική οπτική απόδοση των απεικονίσεων των χαρτών 1 και 2, παρατίθενται ενδεικτικά τα ακόλουθα σκίτσα. [Επισημαίνεται ότι πρόκειται για υποθετικές νοηματικές αποδόσεις, που δε λαμβάνουν υπόψη συγκεκριμένα δεδομένα, και που αναμένεται ενδεχομένως να λάβουν εντελώς διαφορετική μορφή, εφόσον συγκροτηθούν κατόπιν συλλογής πραγματικών στοιχείων μέσω της έρευνας πεδίου].

Υποθετική Νοηματική απόδοση του χάρτη 1: Διακρίνονται διαφορετικές υποενότητες [ανάλογα το χρώμα], με κοινά χαρακτηριστικά στο εσωτερικό τους, ως προς τις πυκνώσεις [ή μη] αλλά και τις ενδεχόμενες διαβαθμίσεις αυτών, σε ότι αφορά τα επιμέρους στοιχεία που εξετάζονται στο βήμα 1 [εθνικότητα, μορφωτικό επίπεδο, εισόδημα] & Υποθετική Νοηματική απόδοση του χάρτη 2: Διακρίνονται διαφορετικού χαρακτήρα πεδία αλληλεπίδρασης [ανάλογα το χρώμα] και οι αντίστοιχες περιοχές χωρικής εμβέλειάς τους, εντοπίζοντας ενδεχόμενες αλληλεπικαλύψεις περιοχών. Από το συνδυασμό των δυο αποδόσεων, ως διαφορετικών layer, θα προέκυπταν τα δεδομένα του χάρτη 3..

Κλείνοντας, σημειώνεται ότι, η συγκρότηση των επιμέρους χαρτών 1, 2, αλλά και του συνδυαστικού χάρτη 3 [εφόσον υπήρχαν διαθέσιμα τα αναγκαία στοιχεία], σε συγκεκριμένες χρονικές τομές, καίριες σε ότι αφορά τη μεταβολή της κοινωνικής σύνθεσης της περιοχής, θα μπορούσαν να συνθέσουν τη δυναμική απεικόνιση του ζητήματος, αφενός προσδιορίζοντας τη μεταβολή της πολυχρωμίας και της αλληλεπίδρασης στο χώρο, αφετέρου δε, προσδίδοντας τη δυνατότητα συσχετισμού της αλληλεπίδρασης των ατόμων, με την παράμετρο της χρονικής διάρκειας, και κατ' επέκταση με τις δυνατότητες συγκρότησης συλλογικής μνήμης [*01] στα πλαίσια ενός κοινού βιωμένου παρελθόντος.

Βήμα 3

Το τρίτο μεθοδολογικό βήμα αφορά τη σύνταξη ερωτηματολογίων με στόχο την απεικόνιση της πολυχρωμίας των απόψεων των υποκειμένων, και αντιμετωπίζεται στα πλαίσια της εργασίας ως θεμελιώδες βήμα προσέγγισης του κατοίκου με στόχο την επικοινωνία. Οι

ερωτηθέντες θα έπρεπε να είναι αντιπροσωπευτικό δείγμα κάθε «υποπεριοχής», ή καίριων «υποπεριοχών» του χάρτη 1 [βάσει των συμπερασμάτων που θα είχαν διεξαχθεί από τα βήματα 1 και 2]. Η επιλογή θα έπρεπε επίσης να λάβει υπόψη το συσχετισμό των χαρτών 1 και 2, προκειμένου να διεξαχθούν συμπεράσματα κυρίως σχετικά με τη συμμετοχή ή όχι των επιλεγέντων σε πεδία αλληλεπίδρασης, εντός ή εκτός της χωρικής «υποενοότητας» στην οποία κατοικούν. Μια τέτοιου τύπου καταγραφή θα μπορούσε να δώσει στοιχεία σε σχέση με τον «τοπικό» ή «υπερτοπικό» χαρακτήρα [εμβέλεια] του κάθε πεδίου, προσεγγίζοντας ταυτόχρονα σε ένα βαθμό το «πλέγμα» των κινήσεων των υποκειμένων στο χώρο.

Σε ότι αφορά το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου, αποτελεί ζήτημα προς περαιτέρω διερεύνηση. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της έρευνας, σε ένα γενικότερο πλαίσιο θεώρησης θα μπορούσε κανείς να ορίσει τρεις επιμέρους άξονες:

- Ο πρώτος αφορά τον προσδιορισμό της «φυσιογνωμίας» του ίδιου του ατόμου [*ποιος είναι ο κάτοικος;*], ως προς τις συνισταμένες που επιλέχθηκαν προς διερεύνηση στα πλαίσια της εργασίας (εθνικότητα, μορφωτικό επίπεδο, εισόδημα), αλλά και λοιπές παραμέτρους, που αφορούν την προσωπική ιστορία του καθενός, το «πέραςμά» του από την Κυψέλη, δίνοντας έμφαση στη χρονική διάρκεια της παραμονής του, αλλά και στους λόγους που συνέβαλαν στην επιλογή της ως τόπου διαμονής [*πόσο ισχυρό είναι το αίσθημα του ανήκειν στην περιοχή;*]
- Ο δεύτερος αφορά την αντιληπτική εικόνα του «άλλου» στα μάτια του ερωτηθέντος, τα όρια που θέτει δηλαδή ανάμεσα στον «εαυτό» και τον «άλλο», τη στάση που κρατά και τα συναισθήματα που εκφράζει στα πλαίσια της [συν]κατοίκησης, μέσα από την εμπειρία της καθημερινής ζωής. [*Πρόκειται για την αδιαφορία μιας συνύπαρξης;; την αντιπάθεια που πηγάζει από μια δύσκολη, αρνητική συν-κατοίκηση του χώρου ή από ενδεχόμενη προκατάληψη ; ή τη συμπάθεια που προκύπτει από συγκεκριμένες βιωματικές συνθήκες, κοινές ανάγκες ;*]
- Ο τρίτος αφορά την επιθυμία σε σχέση κυρίως με την πρόθεση/δεκτικότητα για αλληλεπίδραση, επικοινωνία, συμμετοχή, δραστηριοποίηση, ενδεχομένως το προσωπικό όραμα, ή όνειρο του καθενός για την Κυψέλη, και τη θέση της πολυχρωμίας μέσα σε αυτό. [*Υπάρχει επιθυμία και πρόθεση αλληλεπίδρασης? Υπάρχει συμμετοχή σε υφιστάμενες συλλογικές δράσεις, ή διάθεση συμμετοχής σε μελλοντικές;.....*]

Στα πλαίσια της εργασίας, το τρίτο αυτό μεθοδολογικό βήμα περιορίστηκε στη διεξαγωγή άτυπων συνεντεύξεων με κατοίκους της περιοχής, εστιάζοντας κυρίως στη μελέτη περίπτωσης που παρουσιάζεται στο επόμενο κεφάλαιο.

Βήμα 4

Ο απώτερος στόχος των βημάτων 1 έως 3, ταυτίζεται με το τέταρτο μεθοδολογικό βήμα της διερεύνησης που ταυτόχρονα αποτελεί την πρώτη «δράση», προς την υλοποίηση του οράματος. Πιο συγκεκριμένα, με αφετηρία τη διαπίστωση της ύπαρξης της αλληλεπίδρασης, και μετά τον εντοπισμό των πεδίων έκφρασης αυτής, το βήμα 4 αφορά το συγκερασμό των δεδομένων της συνδυαστικής χαρτογράφησης των προηγούμενων, με στόχο το «όραμα» της **διαμόρφωσης ενός δικτύου πεδίων αλληλεπίδρασης στην Κυψέλη**. Αναλυτικότερα, στο στάδιο αυτό περιλαμβάνεται :

- Η διατήρηση και ενδυνάμωση των υφιστάμενων «πεδίων αλληλεπίδρασης».
- Ο προσδιορισμός των μορφών που δύναται να λάβει το «πεδίο αλληλεπίδρασης» σε επιμέρους περιοχές, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε «υποπεριοχής».
- Η οργάνωση ενός δικτύου τέτοιων πεδίων [υφιστάμενων και νέων], που θα οργανωθεί με τρόπο τέτοιο ώστε να μπορεί να μετασχηματίζεται ανάλογα με τις ανάγκες των κατοίκων και τις αντίστοιχες μεταβολές τις κοινωνικής σύνθεσης.

Το δίκτυο αυτό αποσκοπεί στη δημιουργία των κατάλληλων [ευνοϊκών] εκείνων συνθηκών ανάπτυξης, ή διατήρησης και ενδυνάμωσης της αλληλεπίδραση μεταξύ των κατοίκων, η οποία αντιμετωπίζεται ως διαδικασία έμμεσης παιδείας [αγωγής] των πολιτών, μέσω της επικοινωνίας [γνωριμία με τον «άλλο» // εμπιστοσύνη // αναγνώριση // φιλία], και της συμμετοχής σε κοινές διαδικασίες. Ως απώτερος στόχος προσδιορίζεται η δημιουργική αξιοποίηση της πολυχρωμίας για την ανάδειξή της σε πεδίο διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης [βλ. υπόθεση εργασίας]. Με άλλα λόγια, το δίκτυο αποτελεί μια προσπάθεια απόδοσης «χώρου» στον καθημερινό πολιτισμό της συνύπαρξης, που ενεργοποιείται [συνθήκη αλληλεπίδρασης] προκειμένου να ενισχύσει την αλληλεγγύη και την κοινωνική συνοχή με αφετηρία το επίπεδο της γειτονιάς, ως τις αναγκαίες εκείνες προϋποθέσεις για την πρακτική εφαρμογή του συμμετοχικού σχεδιασμού [σύνδεση με τον πρωταρχικό προβληματισμό της διερεύνησης].

Στη διαδικασία που περιγράφεται, ο ρόλος του Κράτους εντοπίζεται σε επίπεδο ενεργειών του αντίστοιχου Δήμου. Στο πλαίσιο αυτό η Δημοτική αρχή λειτουργεί υποστηρικτικά του δικτύου και συγκεκριμένα αναλαμβάνει:

- την καταγραφή των αναγκών, για τη λειτουργία του δικτύου δεδομένων, καθώς και την ενημέρωση αυτών. Πιο συγκεκριμένα, κομβικής σημασίας κρίνεται ο εντοπισμός νέων στοιχείων σχετικά με την εκάστοτε μεταβολή της κοινωνικής σύνθεσης στην περιοχή, καθώς και η ενημέρωση των αντίστοιχων απεικονίσεων στο χώρο, έτσι ώστε να είναι δυνατός ο προσδιορισμός του μετασχηματισμού των υποενοτήτων [χάρτης 1], και κατ' επέκταση της ενδεχόμενης ανάγκης μεταβολής των «πεδίων», στα πλαίσια της λειτουργίας του δικτύου.
- την καταγραφή των δράσεων του κάθε πεδίου [ως αρχείο εξέλιξης των επιμέρους, αλλά και του συνολικού δικτύου] και τη διαδικτυακή οργάνωση της σχετικής πληροφορίας, ώστε να είναι δυνατή η ενημέρωση των πολιτών, ο «διάλογος» μεταξύ των «πεδίων» και ο ενδεχόμενος συντονισμός δράσεων, όπου και όταν αυτό κρίνεται εφικτό ή αναγκαίο.
- σε πρακτικό επίπεδο, την εξασφάλιση ενδεχόμενων λειτουργικών παροχών στα διάφορα πεδία, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, όπως επίσης τη μορφή και το χαρακτήρα τους.
- την παρακολούθηση της λειτουργίας του δικτύου, ώστε να μπορεί κανείς να αντιλαμβάνεται τη δυναμική αλλά και την αποτελεσματικότητα του εγχειρήματος. Ως στοιχεία που θα μπορούσαν να αποτελέσουν σχετικούς «δείκτες» παρακολούθησης αναφέρονται ενδεικτικά οι καταγραφές των ρατσιστικών φαινομένων και της εγκληματικότητας στην περιοχή [μείωση ή αύξηση *03], καθώς και η καταγραφή της ανταπόκρισης των πολιτών μέσω της αύξησης ή μη της συμμετοχής των κατοίκων στα επιμέρους πεδία.

Τέλος, πλέον των παραπάνω, ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η προώθηση, από πλευράς του Δήμου, δράσεων τέτοιων που θα λειτουργούν συμπληρωματικά του δικτύου. Μελετώντας το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Αθηναίων του 2012-2014 ως προγραμματισμένες τέτοιου είδους δράσεις εντοπίστηκαν, μεταξύ άλλων, και αναφέρονται ενδεικτικά οι εξής :

Άξονας 2 :

2.3 Ανάπτυξη κοινωνικών παροχών ευπαθών ομάδων

2.3.1 Αύξηση παροχών ευπαθών ομάδων: 2.3.1.04 Καταγραφή υπηρεσιών δημοσίων, εθελοντικών, ΜΚΟ που λειτουργούν στο δήμο της Αθήνας, η οποία θα λειτουργήσει σαν οδηγός υπηρεσιών για τους εκπαιδευτικούς των σχολείων του Δήμου

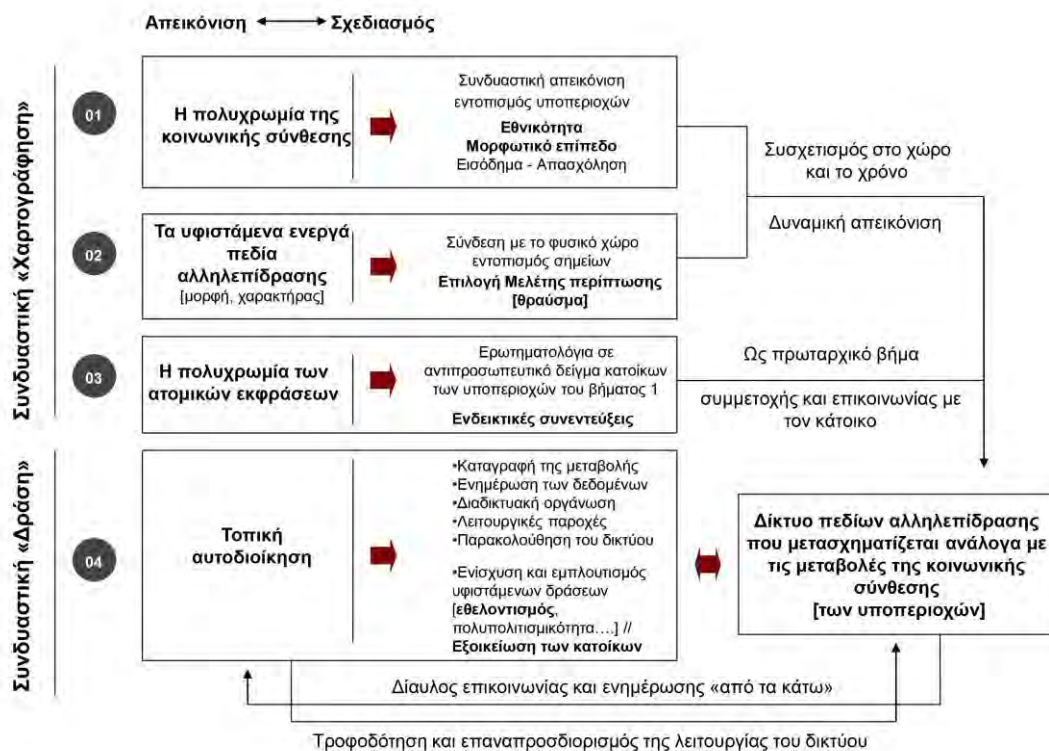
2.3.2 Ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών προστασίας και ενσωμάτωσης οικογενειών

2.4 Ενσωμάτωση μεταναστών και των οικογενειών τους και διαχείριση της παράνομης μετανάστευσης: 2.4.1 Αύξηση κοινωνικής ενσωμάτωσης : 2.4.1.01 "Συνάντηση στη Γειτονιά μας": Δράσεις Επιμόρφωσης για το περιβάλλον, την πολυπολιτισμικότητα και τον

εθελοντισμό 2.4.1.05 Δράσεις ευαισθητοποίησης Αθηναίων για την ενσωμάτωσης μεταναστών.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, διαμορφώνεται η επιδιωκόμενη αμφίδρομη σχέση μεταξύ του δικτύου, που συγκροτείται από τους ίδιους τους κατοίκους της περιοχής, και του Δήμου, όπως αναλύεται ακολούθως: Α. Τα «πεδία» λειτουργούν εν τέλει ως δίαυλος επικοινωνίας των κατοίκων με το Δήμο, κρατώντας ενήμερο τον τελευταίο σχετικά με τις ανάγκες επιμέρους παροχών στις αντίστοιχες «υποενοότητες» της Κυψέλης και Β. ο Δήμος τροφοδοτεί τη λειτουργία των πεδίων, αφενός σε ότι αφορά την απαιτούμενη πληροφορία και τις αναγκαίες παροχές, αφετέρου, δε σε ανθρώπινο δυναμικό, έμμεσα, καλλιεργώντας την κουλτούρα του εθελοντισμού, της συμμετοχής και της αποδοχής του «άλλου» μέσα από παράλληλες δράσεις.

Διαμορφώνεται έτσι ένα αλληλοτροφοδοτούμενο σύστημα που θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο μιας συνολικότερης μέριμνας και στρατηγικής προσπάθειας για ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στο εσωτερικό της περιοχής, αντιμετωπίζοντας την ένταξη των εκάστοτε αποχρώσεων, όχι με στόχο την επίτευξη της οποιας ομοιομορφίας θα καταργήσει το διαφορετικό, αλλά ως δυναμική, αμφίδρομη διαδικασία αμοιβαίας προσαρμογής, στην οποία καταφέρνουν να βρουν τον αναγκαίο χώρο έκφρασης όλες οι επιμέρους πτυχές//όψεις της πολυχρωμίας.

Συνοπτική διαγραμματική απόδοση των μεθοδολογικών βημάτων 1 έως 4 της διερεύνησης: Η συνδυαστική «χαρτογράφηση» της περιοχής στα βήματα 1 έως 3, βασίζεται και ταυτόχρονα τροφοδοτεί τη διαμόρφωση του «οράματος» για την περιοχή, στη συνδυαστική «δράση» του βήματος 4.

Παράρτημα εικόνων κεφαλαίου 03

Κυψέλη
8 ώρες · 8

ΝΑ ΜΗ ΣΕΧΑΣΩ ΝΑ...ΘΥΜΗΘΩ!

Πρόσκληση στην τακτική συνέλευση της ομάδας κατοίκων «Η Κυψέλη μας» Δευτέρα 9/3/15
Αγαπητοί φίλοι και μέλη της ομάδας "Η Κυψέλη μας"
Σας θυμίζουμε ότι την Δευτέρα 9/03/15 θα συναντηθούμε για την τακτική μας συνέλευση, προκειμένου να συντονίσουμε το έργο και τις δράσεις της ομάδας μας.
Σας περιμένουμε: Αγίας Ζώνης 53 στο γνωστό σπίτι που μας παραχωρείται, στις 7:30. Θυμίζουμε ότι η Συνέλευση είναι ανοικτή για κάθε ενεργό και ευημερωμένο

Ο χρήστης **Kypseli** πρόσθεσε νέα φωτογραφία στο άλμπουμ "Από Κυψέλη"
7 Μαρτίου στις 1:11 μ.μ.

Πανόμορφη φωτογραφία της Πλατείας Κυψέλης το βράδυ, που μας την έστειλε ο φίλος μας Dimitrios Art, τον οποίο και ευχαριστούμε!

Μου αρέσει · Σχολιάστε · Κοινοποιήστε · 214 · 8 · 2

Κυψέλη
8 ώρες · 8

ΝΑ ΜΗ ΣΕΧΑΣΩ ΝΑ ΘΥΜΗΘΩ! Τρίτη έχω να μάθω πως θα φτιάξω οδοντόπαστα και σαπούνι από φυτικό προϊόντα. ΠΡΟΣΟΧΗ! Το κόστος υλικών να στοιχίζει 2€

Ομάδα κατοίκων «Η Κυψέλη μας»
www.facebook.com/kypseli2012
6939494549 kypseli2012@gmail.com

πολυ...γνωστικό εργαστήρι!!!
Κάθε 15 ημέρες ένας θελεκτικός μονάδαται αυτο που έχετε μας Τρίτη απόγευμα 7:30 - 9:30 στην Κυψέλη Ημερομηνία υλοποίησης 10.24.15 - 10.24.15 - 7.2.14 - 8.19.15 - 2.16.2016 - 14.28.17

I Love Kypseli
28 Δεκεμβρίου 2012

Ακόμα μία εορταστική δράση!
Προσκαλούμε τους μικρούς μας φίλους, στην εκδήλωση του ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΟΠΑΝΔΑ... Δείτε περισσότερα

Κυψέλη
4 Μαρτίου στις 8:58 π.μ.

Σήμερα Τετάρτη 4 Μαρτίου, στις 18:00 τα παιδιά των 27 και 30 Δημοτικών Σχολείων, Χιλιαδαρίου και Καταλίας, θα παρουσιάσουν την άποψή τους για την καθαριότητα. Θα είμαστε εκεί!

Τα παιδιά δίδονται πακέτο! Μία από τα πρόγραμμα «ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - ΦΡΟΝΙΖΩ ΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΟΥ» παρουσιάζουν πως θα θέλουν την ηλιό, το σχολείο, το γειτονικό... το χώρο που τους περιβάλλει, τον κόσμο που αναζητούν! Η διαδικασία επικεντρώνεται με σπουδαία συναισθηματικά και δράματα

● Η Κυψέλη είναι τα ήμερα 22-27η
● Γράβωσι επί Δευτέρα 01 - 27η
● Ο φάρος της ανακάλυψης (προσέλευση) 27 27η κ' 30η
● Φοιτητές της ήμερας 27η
● Ημέρα της ανακάλυψης Α27η - 30η
● Ανακαλύψτε κωδικό 020 - 01 27η
● Ημερομηνία 02 27η κ' 30η
● Ο φάρος της ανακάλυψης 27η - 01 27 30η
● Την καρδιά στην ήμερα 01 27η
● Αποκαλύψτε τον 11 12 12 12 12 30η
● Για την ανακάλυψη και παραβόλων 02 27η
● Το πρόγραμμα που ανακαλύπτει 02 30η
● Τα παιδιά δίδονται τον ηλιό

Κυψέλη
27 30 Κυψέλη Καθαρή

Μία προσπάθεια των 27ου και 30ου Δημοτικού Σχολείου Κυψέλης με θέμα «Κυψέλη Καθαρή - Κυψέλη Πολίτισμο». Στην εκδήλωση παρέστη ο Δήμαρχος Αθηνών κ. Καμήνης...

YOUTUBE.COM

Κυψέλη
18 Νοεμβρίου 2014

Και η Πλατεία Κανάρη (Κυψέλης), προστέθηκε στον πολιτιστικό χάρτη. Μια μέλη εκόκων του σήμερα και του χθες

Κυψέλη
Κυψέλη
KYPSELIS.ORG | ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥΣ ΧΑΜΑΔΡΑΚΑΣ

Κυψέλη
18 Νοεμβρίου 2014

Μια ακόμη πρωτοβουλία της ομάδας κατοίκων «Η Κυψέλη μας» 853.186573228184988/421621688013473/?type=like το οποίο μας, να γνωστοποιή

Κυψέλη
28 Ιανουαρίου

Ο χρήστης **Kypseli** κοινοποίησε τη φωτογραφία του George Dimitriadis

Η οδός Χανίων και στο βόθος το Πρωτοβήριο της Καθολικής εκκλησίας της Αγίας Θηρεσίας στην Επτανάσου.

Με αφορμή αυτό ο πρόεδρος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της θης Δ.Κ. του δήμου μας κα Ελένη Μεγαλοκωνόμου Νάκου, με πρωτοβουλία και αρωγή της θης Δ.Κ. χέως στα 27ο και 30ο ολοήμερο Δημοτικό σχολεία, έκαναν μια εκδήλωση με θέμα «Κυψέλη Καθαρή Κυψέλη Πολίτισμο». Πραγματικό ήταν εντυπωσιακή η προσπάθεια δασκάλων και παιδιών!!! Στην εκδήλωση ήσαν ο Δήμαρχος κ. Γεώργιος Καμήνης, ο... Δείτε περισσότερα

Κυψέλη
27 30 Κυψέλη Καθαρή

Μια προσπάθεια των 27ου και 30ου Δημοτικού Σχολείου Κυψέλης με θέμα «Κυψέλη Καθαρή - Κυψέλη Πολίτισμο». Στην εκδήλωση παρέστη ο Δήμαρχος Αθηνών κ. Καμήνης...

YOUTUBE.COM

Κυψέλη
27 Απριλίου 2013

I Love Kypseli από forttee.gr atthens

Αύριο Κυριακή 28/4 στη Κυψέλη μας!!

ΚΥΨΕΛΗ

Η Κυψέλη αφηγείται την ιστορία της Κάτοικοι, λαοτέχνες, ήρωες, αυθεντικές αναγνώσεις την ιστορία μας γειτονίας, μια περιοχή ιδιαίτερη, μοναδική, που ο απόλυτος του βήλου της αγιάς τα όρια του αστικού μού. Αυτή την Κυριακή...

ΑΤΕΝΙΣΤΑΣ.ORG

Μου αρέσει · Σχολιάστε · Κοινοποιήστε · 20 · 1

Κυψέλη
3 Μαρτίου στις 11:37

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6/3 ΘΑ ΠΑΜ Αγαπημένοι φίλοι και μέλη να που ήθεο ο καρός να κι προσπάθεια μετά από αρκία σας περιμένω λοιπόν α στις 10 π.μ. την Παρασκευή 6 Μαρτίου για να πραγματοποιήσουμε την δεύτερη και τελευταία μας προσπάθεια σ' αυτό το χώρο... Δείτε περισσότερα

Κυψέλη
3 Μαρτίου στις 11:37

ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ στη φύση ... εδώ κοντά

Τους απόλυτους Αρεστές έχουμε κόνισ με έμπερο οδηγό!

Δύο Παρασκευές 10μμ - 12μμ Παραγωγής και δημόσιας διασποράς 6939494549 kypseli2012@gmail.com

Μια ακόμη πρωτοβουλία της ομάδας κατοίκων «Η Κυψέλη μας» 853.186573228184988/421621688013473/?type=like το οποίο μας, να γνωστοποιή

Ομάδες, σύλλογοι κ.τ.λ. που δραστηριοποιούνται στην Κυψέλη. Οι επιμέρους εικόνες αποτελούν σχετικές αναρτήσεις στο Διαδίκτυο.

Η πολυχρωμία ως «πεδίο» διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης

Αυτό είναι η π.σπ. της Λέλλας Κοραγιάνη! Δροσιστουλά!!!
Μου αρέσει! Σχολιάστε 6 5

ΒΙΝΤΕΟ

Γυμναστικές επόψεις στο προαύλιο του 3ου Δημοτικού Σχολείου 1950. Πίσω αριστερά η είσοδος και η Φωκ. Νέγρη! Φωκ. Νέγρη και Αγία Ζώνη! Από το αρχείο του καλού μας φίλου John Xe.

© John Xe www.facebook.com/Kypseli

Ο χρήστης **Kypseli** πρόσθεσε νέα φωτογραφία στο άλμπουμ "Δίπλα από την γειτονιά μας".
19 Φεβρουαρίου στις 3:00 μ.μ. · 📷

Φωτογραφία της Πατησίων ~1920. Πρέπει να είναι λίγο μετά τς

Μου αρέσει! Σχολιάστε

Ο χρήστης **Kypseli** πρόσθεσε νέα φωτογραφία στο άλμπουμ "Από Κυψέλη".
20 Φεβρουαρίου στις 3:20 μ.μ. · 📷

Η Πλατεία Κυψέλης, σε πολλές εποχές, από το 1920-1960.

Πλατεία Κυψέλης 1925-1960

Μου αρέσει! Σχολιάστε Κοινοποιήστε 111 1 3

Ο χρήστης **Kypseli** πρόσθεσε νέα φωτογραφία στο άλμπουμ "Από Κυψέλη".
26 Φεβρουαρίου στις 2:46 μ.μ. · 📷

Αεροφωτογραφία του Πεδίου του Άρεως, την εποχή που ήταν προστό στους κατοίκους και τα παιδιά, με ανοικτές τις Παιδικές χαρές, με μηδενική παραβατικότητα, με το Άλσος να κάνει κάθε μέρα εντυπωσιακές παραστάσεις ο Γιώργος Οικονομίδης και στο Green Park ο Όμηρος Αθηναίος.

Ο χρήστης **Kypseli** πρόσθεσε νέα φωτογραφία στο άλμπουμ "Η Κυψέλη του χτες".
2 Φεβρουαρίου · 📷

Πανήγυρη Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Κυψέλης του 1971 με την περιφορά της εικόνας του Αγίου Γεωργίου να λαμβάνει χώρα γύρω από την πλατεία. Διακρίνεται το κτίριο που βρισκόταν στη γωνία οδού Υδρας και πλατείας που στο ισόγειό του υπήρχε το καφενείον η Αργολίς. Το κτίριο δεξιά (γωνία πλατείας και Επτανήσου) υφίσταται μέχρι σήμερα ανακαινισμένο. Διακρίνεται η ταμπέλα της σχολής χορού Pat Lavda. Από οικογενειακή μου φωτογραφία του Νίκ The Greek.

© Νίκ TheGreek www.facebook.com/Kypseli

Kypseli στην τοποθεσία Φωκίωνος Νέγρη
28 Φεβρουαρίου στις 9:54 π.μ. · 📷

Η Φωκίωνος Νέγρη γινιά με Επτανήσου του 1950, το κέντρο/κινηματογράφος Φαντασία. Ανάρτηση του κ. Dionisis Aninos από την ομάδα Κάθε Σάββατο στην Αθήνα και το αρχείο του υιού του φωτογράφου του Photo Elite Τάσου Κουτσούκου. Στέλιου Κουτσούκου. Είναι το σημείο που το 1955 κτίστηκε η πανέμορφη πολυκατοικία που στ'ισόγειο στεγάζει μέχρι σήμερα το Select. Εμεις την ίδια φωτογραφία είχαμε αναρτήσει, πιο στενή από το περιοδικό Sunny Times.

Μου αρέσει! Σχολιάστε Κοινοποιήστε 110 4 17

Ο **Petrikos Fotios** κοινοποίησε τη φωτογραφία του χρήστη Νostalγιακά μονοπάτια
8 ώρες

Καλό Μάρτη!!!

I Love Kypseli
4 Ιουλίου 2014 · 📷

Ανακαλύψτε και εσείς σε αυτό το εντυπωσιακό πρότζεκτ την επίδραση του χρόνου σε πολλά σημεία της Αθήνας μέσα από τη σύγκριση του τότε και του τώρα. Ανάμεσα τους θα βρείτε και πολλές φωτογραφίες από την περιοχή της Κυψέλης!

Project Timeslip: 50 σημεία της Αθήνας πριν και μετά
Ο συνεργάσης Θανάσης Βέμιος μιλάει στο LIFO.gr για την εντυπωσιακή του έρευνα στο αστικό τοπίο
LIFO.GR

Αναφορές στο παρελθόν της περιοχής σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης από τις αντίστοιχες ομάδες της Κυψέλης. Πηγές: <https://www.facebook.com/ilovekypseli?fref=ts>, <https://www.facebook.com/groups/21276660854/?fref=ts>, <https://www.facebook.com/pages/%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%A3%CF%8D%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82-%CE%9A%CF%85%CF%88%CE%AD%CE%BB%CE%B7%CF%82/401996846503696?fref=ts>, <https://www.facebook.com/kypseli2012?fref=ts>, <https://www.facebook.com/Kypseli?fref=ts>

Η πολυχρωμία ως «πεδίο» διαμόρφωσης
συλλογικής συνείδησης

04. Μελέτη περίπτωσης _ Το παράδειγμα της Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης

Στο παρόν κεφάλαιο μελετάται η Δημοτική Αγορά Κυψέλης, ως «πεδίο αλληλεπίδρασης», που διαδραμάτισε για πολλές δεκαετίες ενεργό ρόλο στη δημόσια ζωή της περιοχής. Η επιλογή του να προχωρήσει η διερεύνηση σε μελέτη περίπτωσης σχετίζεται με τη σημασία που αποδίδεται στην κατανόηση των ιδιαίτερων συνθηκών και μηχανισμών της πραγματικότητας στα υφιστάμενα «πεδία αλληλεπίδρασης», προκειμένου να τροφοδοτηθεί ή και να επαναπροσδιοριστεί το συνολικό «όραμα» της συγκρότησης του δικτύου [βήμα 4], βάσει των συγκεκριμένων δεδομένων που προκύπτουν από τις επιμέρους περιπτώσεις.

Δημοτική Αγορά Κυψέλης

Εντοπισμός της Δημοτικής Αγοράς στο εσωτερικό της περιοχής μελέτης.

Το κτήριο της Δημοτικής Αγοράς αποτέλεσε χώρο κοινωνικής συνεύρεσης, επικοινωνίας και συνδιαλλαγής των κατοίκων της Κυψέλης, καθόλη της διάρκειας λειτουργίας του. Η μορφή και ο χαρακτήρας του «πεδίου» της Δημοτικής Αγοράς μετασηματίστηκαν στο πέρασμα των χρόνων, το στοιχείο όμως της αλληλεπίδρασης, *υπό την έννοια της συναναστροφής, ως μέσου πραγματικής επικοινωνίας του ανθρώπου με το συνάνθρωπο, και συνεπώς του κατοίκου με τον συν-κάτοικο* [βλ. εννοιολογικό πλαίσιο, κεφ. 01], παρέμεινε ενεργό. Αφορμή για την επιλογή του παραδείγματος της Αγοράς υπήρξε η σύγκλιση των κατοίκων της Κυψέλης για τη διάσωση του κτίσματος, που σύμφωνα με τις αρχές, επρόκειτο να κατεδαφιστεί προκειμένου να κατασκευαστεί στη θέση του εμπορικό κέντρο με υπόγειο χώρο στάθμευσης. Η έκφραση αυτή της επιθυμίας των κατοίκων, αποτελεί ένα πρωτογενές «κοινό όραμα», που συνδέεται άμεσα με το χώρο και συνεπώς με το σχεδιασμό. Με αφετηρία αυτήν ακριβώς την κοινή επιθυμία, μελετάται ακολουθώντας το πλέγμα της πολυχρωμίας των απόψεων που διαμορφώθηκε στη συνέχεια.

Προχωρώντας στην εξειδίκευση της βασικής μεθοδολογικής προσέγγισης του προηγούμενου κεφαλαίου και αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στο χρόνο, υπό την έννοια της εξέλιξης, προκειμένου να γίνουν κατανοητοί οι μετασηματισμοί του πεδίου

[εντοπίζοντας σταθερά και μεταβλητά χαρακτηριστικά αυτού *01], η απεικόνιση του ζητήματος οργανώνεται ως εξής:

Δεδομένης της μεταβολής της κοινωνικής σύνθεσης στην περιοχή, προκειμένου κανείς να εξετάσει τη μεταβολή της μορφής και του χαρακτήρα του πεδίου της Αγοράς στο πέρασμα των χρόνων, εξετάζονται σε καίριες, για τη μεταβολή της κοινωνικής σύνθεσης, χρονικές τομές:

- οι χρήστες / επισκέπτες της αγοράς,
- οι λειτουργίες και δραστηριότητες που φιλοξενούσε ο χώρος
- η στάση της Πολιτείας και των πολιτών σε σχέση με τη λειτουργία του.

Ειδικότερα σε ότι αφορά τα στοιχεία των επισκεπτών – χρηστών της Αγοράς ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα παρουσίαζε η καταγραφή της περιοχής κατοικίας αυτών, ώστε να προσδιοριστούν ανά χρονική περίοδο τα δίκτυα των ανθρωπινων ροών που διαμορφώθηκαν με κέντρο τη λειτουργία της Αγοράς, και κατ' επέκταση η εμβέλεια των δραστηριοτήτων της στο χώρο.

Στα πλαίσια των χρονικών περιθωρίων εκπόνησης της παρούσας εργασίας, η διερεύνηση εστιάζει στη χρονική περίοδο από το 2006 έως το 2012, όταν η Αγορά λειτούργησε ως αυτοδιαχειριζόμενος πολιτιστικός χώρος. Η περίοδος αυτή λειτουργίας υπήρξε ιδιαίτερα αμφιλεγόμενη, παρά τη συνολική σύγκλιση των κατοίκων για διατήρηση του κτίσματος της Αγοράς. Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν σχετικά προέρχονται από την έκθεση του « Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης», [Πρόκειται για θεσμικό εργαλείο της τοπικής αυτοδιοίκησης, που προβλέπεται από το Πρόγραμμα “Καλλικράτης”, και λειτουργεί ως διαμεσολαβητής - δίαυλος επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και της τοπικής αυτοδιοίκησης), τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, καθώς και ενδεικτικές συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν με κατοίκους της Κυψέλης [βλ. μεθοδολογικό βήμα 3].

Επιχειρώντας μία σύντομη ιστορική αναδρομή σε σχέση με τη λειτουργία του κτίσματος, επισημαίνονται τα εξής⁴ :

Το κτήριο της Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης κτίστηκε την περίοδο του μεσοπολέμου και συγκεκριμένα 1935, στα πλαίσια ενός συνολικότερου προγράμματος ανέγερσης συνοικιακών αγορών, ως δημόσιων υποδομών των πόλεων. Η Αγορά της Κυψέλης στόχευε στην αποσυμφόρηση της Κεντρικής Αγοράς των Αθηνών. Γίνεται έτσι κατανοητό ότι εξαρχής κατασκευάστηκε ως υποδομή υπερτοπικής εμβέλειας. Επισημαίνεται ότι λίγα χρόνια πριν, το 1930, διαμορφώνεται ο πεζόδρομος της Φωκίωνος Νέγρη στα ίχνη του ρέματος Λεβίδη, ενώ τρία χρόνια μετά, το 1938, διαμορφώνεται και η πλατεία Αγ. Γεωργίου Κυψέλης. Τοποθετείται έτσι η ανέγερση του κτίσματος σε μια περίοδο που ο δημόσιος χώρος της περιοχής αρχίζει να σηματοδοτείται με σημαντικά για την εποχή έργα, ενώ επισημαίνεται έχει ήδη ξεκινήσει η εντατική εκμετάλλευση του αστικού χώρου και η εμπορευματοποίηση της κατοικίας με προγενέστερες νομοθετικές ρυθμίσεις (οριζόντια ιδιοκτησία, ΓΟΚ και αυξημένοι συντελεστές δόμησης).

Το ίδιο το κτήριο αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα του μοντερνισμού της εποχής με αναφορές σε στοιχεία του κλασικισμού. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι το 1933, δύο μόλις χρόνια πριν την κατασκευή του, η πρωτεύουσα των Αθηνών φιλοξενεί 4ο Συνέδριο του CIAM, όπου αρχιτέκτονες και πολεοδόμοι της μοντέρνας πρωτοπορίας καλούνται να συντάξουν το πολεοδομικό πρόγραμμα της «Φονξιοναλιστικής Πόλης».

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, γίνεται κατανοητό ότι η ανέγερση της Δημοτικής Αγοράς, συνδέει τις εξελίξεις του διεθνούς σκηνικού με το ελληνικό κοινωνικοοικονομικό

⁴Στο κείμενο της αφήγησης της ιστορικής αναδρομής, παρατίθενται ενδεικτικά, χαρακτηριστικά αποσπάσματα των ερωτηθέντων, αλλά και του υλικού που συλλέχθηκε προκειμένου να διαμορφωθεί μια συνολική εικόνα της πολυχρωμίας των απόψεων, ειδικότερα σχετικά με την αποτίμηση της λειτουργίας του χώρου και των γεγονότων που καταγράφονται, κατά την περίοδο της ανοιχτής κατάληψης.

γίνεσθαι και την έκφραση αυτού στο χώρο, όντας άρρηκτα συνδεδεμένη συμβολισμούς της εποχής. Στη συνέχεια, ο χώρος της Αγοράς συνυφάινεται, λόγω των δραστηριοτήτων που στέγαζε, με την καθημερινότητα των κατοίκων της Κυψέλης. Η ιδιαίτερη αξία της προσωπικής γνωριμίας μεταξύ όσων συναλλάσσονται στην αγορά, των εμπόρων και των κατοίκων δηλαδή, ενίσχυε την αίσθηση της γειτονιάς στο εσωτερικό του κέντρου της πρωτεύουσας. Τέλος, η κεντροβαρική θέση του κτηρίου σε ότι αφορά το συσχετισμό του με τον πεζόδρομο της Φωκίωνος Νέγρη, σε συνδυασμό με τις εμπορικές δραστηριότητες που φιλοξένησε στο εσωτερικό του, είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ισχυρού τοποσήμου, που αφορούσε όχι μόνο τους κατοίκους των γειτονικών οικοδομικών τετραγώνων, αλλά ολόκληρης της Κυψέλης.

Στη σύγχρονη εποχή, κομβική χρονική αναφορά για την εξέλιξη της λειτουργίας του κτίσματος υπήρξε ο σεισμός του 1999. Οι φθορές που υπέστη η Αγορά είχαν ως αποτέλεσμα την υπολειτουργία αυτής τα επόμενα χρόνια, και το οριστικό της κλείσιμο το 2003. Σύμφωνα με άλλες μαρτυρίες, τα καταστήματα έκλειναν στο εσωτερικό της αγοράς σταδιακά και λόγω των υψηλών ενοικίων που επέβαλε ο Δήμος.

Το 2004 ο Δήμος εκδηλώνει την πρόθεσή του για ανάθεση οικονομικοτεχνικής μελέτης με σκοπό τη δημιουργία πολυώροφου κτιρίου γραφείων και εμπορικού κέντρου με υπόγειο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων, στη θέση της Δημοτικής Αγοράς, που επρόκειτο να κατεδαφιστεί. Επισημαίνεται ότι το 2004, τη χρονιά των Ολυμπιακών Αγώνων, η πρωτεύουσα διανύει την περίοδο των «μεγάλων έργων», στα πλαίσια της έκρηξης του κατασκευαστικού τομέα που σημειώθηκε εν όψει της προετοιμασίας των αγώνων.

Η κινητοποίηση των κατοίκων για τη διάσωση της Αγοράς υπήρξε άμεση:

«Ξεσηκώθηκαν οι κάτοικοι της Κυψέλης. Ένα μεγάλο κύμα αντίστασης λέει ΟΧΙ στα σχέδια του Δήμου Αθηναίων να κατεδαφίσει την δημοτική αγορά της Κυψέλης.....Οι σύλλογοι της Κυψέλης έχουν συντονιστεί, υπογραφές συλλέγονται και έχουν γίνει κινητοποιήσεις. Η επόμενη συγκέντρωση διαμαρτυρίας είναι την Τετάρτη 9-3-2005 στις 6:30 στο θέατρο ΤΟΠΟΣ ΑΛΛΟΥ, Κεφαλληνίας και Κυκλάδων...».

[Πηγή: Σ.Κοκκινάκη, "Αναδρομή στο θέμα της δημοτικής αγοράς της Κυψέλης", Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου Κυψέλης 11.5.2007, κείμενο διαθέσιμο σε: <http://www.asda.gr/elxoroι/kipsagora.htm>]

Σημαντικό ρόλο στην άμεση κινητοποίηση έπαιξε η ύπαρξη συλλογικότητας που δραστηριοποιούντο ήδη στην περιοχή.

Το 2005, μετά τη δραστηριοποίηση συλλόγων της Κυψέλης, η Δημοτική Αγορά χαρακτηρίζεται διατηρητέο κτίσμα με την υπ' αρ. ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/81792/2115 με τίτλο: "Χαρακτηρισμός ως μνημείου της ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΥΨΕΛΗΣ που βρίσκεται στο 6ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων και συγκεκριμένα στο οικοδομικό τετράγωνο που ορίζεται από τον πεζόδρομο της Φωκίωνος Νέγρη και τις οδούς Σποράδων, Σύρου και Ζακύνθου, φερόμενης ιδιοκτησίας Δήμου Αθηναίων" [Φ.Ε.Κ. Β', 1580/16.11.2005].

Η αντίδραση των κατοίκων σε σχέση με την κατεδάφιση του κτίσματος μαρτυρά τη σημασία που οι ίδιοι αποδίδουν σε πρακτικές της καθημερινής ζωής, οι οποίες μοιάζει σταδιακά να αποκτούν συμβολική σημασία, φορτίζονται συναισθηματικά, γίνονται μέρος της συλλογικής μνήμης του τόπου, προσδίδοντας αίσθημα ταυτότητας, με αποτέλεσμα να καταφέρνουν να συγκροτήσουν και συλλογικές προσπάθειες και διεκδικήσεις.

Επόμενο κομβικό σημείο αποτελεί η πρωτοβουλία των συλλόγων «Φίλοι της Κυψέλης», «Αρκάδες της Κυψέλης» και «Πολιτιστικός Σύλλογος Κυψέλης», μελών της δημοτικής παράταξης «Ανοιχτή Πόλη», όπως επίσης απλών κατοίκων της περιοχής, για άνοιγμα και καθαρισμό της Αγοράς προκειμένου να φιλοξενηθούν πολιτιστικές δραστηριότητες το

Δεκέμβριο του 2006 σε ένα «δεκαήμερο πείραμα αυτοοργάνωσης από τους κατοίκους - για τη γειτονιά», όπως αποκαλείται σε σχετικό κείμενο. [Πηγή: <http://dimotikiagora.blogspot.gr/>]

Σε σχετικό άρθρο αναφέρεται «Η «επόμενη ημέρα» είναι ένα θέμα προς συζήτηση με τους κατοίκους, που είδαν την υπόθεση ζεστά και έδωσαν χθες το «παρών» στην επιχείρηση καθαριότητας. Οι πρώτες σκέψεις που ακούστηκαν, στην προηγηθείσα συνέλευση, αφορούν στη δημιουργία πολυχώρου τέχνης, μικρού χειμερινού κινηματογράφου και παραδοσιακού καφενείου. Ζητούν να ξαναλειτουργήσουν τα μαγαζιά για να στεγάσουν εργαστήρια, γωνιές πώλησης παραδοσιακών προϊόντων και βοτάνων. Υπάρχει ανάγκη για τη δημιουργία δημοτικής βιβλιοθήκης, αλλά προτείνεται να εξασφαλιστεί ένα από τα νεοκλασικά της γειτονιάς. **Για όλα αυτά, προτείνεται να δημιουργηθεί διαχειριστικός φορέας με ευθύνη του δήμου και να συμμετέχουν όλοι οι κάτοικοι.**

Οι εκδηλώσεις, που αρχικά προγραμματίστηκαν για 10 ημέρες, σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, διήρκησαν έως το Φεβρουάριο του 2007, ενώ η επιτυχία του πειράματος έδωσε το έναυσμα για τη συνέχισή του. Διαχειριστικός φορέας με ευθύνη του Δήμου, όπως αναφέρεται στο προηγούμενο απόσπασμα, δε δημιουργήθηκε τελικά. Η Αγορά μετετράπη έτσι σε έναν αυτοδιαχειριζόμενο χώρο κοινωνικής συνδιαλλαγής, που τελούσε υπό κατάληψη και που σύμφωνα με την αντίστοιχη ιστοσελίδα φιλοξενούσε σε εβδομαδιαία βάση ένα σταθερό πρόγραμμα δραστηριοτήτων, καθώς και περιοδικές δράσεις κατόπιν έγκρισης από την αντίστοιχη Συνέλευση ή το Συντονιστικό. Στις μόνιμες δραστηριότητες αναφέρονται: μαθήματα ξένων γλωσσών, λογοτεχνικές βραδιές, προβολές ταινιών καθώς και μαθήματα Ελληνικών από εθελοντές σε μετανάστες στα πλαίσια του «Ανοιχτού Σχολείου της Αγοράς». Στις περιοδικές εκδηλώσεις αναφέρονται εκθέσεις φωτογραφίας, μουσικά, θεατρικά και χορευτικά δρώμενα κ. α. Κάθε Σάββατο στο εσωτερικό του κτηρίου λάμβανε χώρα «Αγορά Βιοκαλλιεργητών», ενώ ορισμένες μέρες λειτουργούσε επίσης δανειστική βιβλιοθήκη.

Η σχετική ανάρτηση της «Πρωτοβουλίας Κατοίκων» στην αντίστοιχη ιστοσελίδα «Ανοιχτή Κατάληψη Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης» αναφέρει:

« Ο χώρος της Δημ. Αγοράς παρέμενε κλειστός και εγκαταλελειμμένος για περισσότερα από 7 χρόνια. Καταφέραμε να διαμορφώσουμε ένα χώρο **ελεύθερο, δημοκρατικό, αντι-εμπορικό, αυτοδιαχειριζόμενο, και επίσης ανοιχτό σε όλους....»**

[Πηγή: <http://dimotikiagora.blogspot.gr/>]

Οι κανόνες λειτουργίας της Αγοράς περιλαμβάνονται σε σχετικό κείμενο , από το οποίο κρίθηκε σκόπιμο να παρατεθούν τα ακόλουθα αποσπάσματα:

«Όποιος συμμετέχει στην Αγορά ακολουθεί τις αρχές της και σέβεται τον αυτοδιαχειριζόμενο και ανεξάρτητο από κάθε είδους πολιτικά υποκείμενα χαρακτήρα της... Η τακτική συνέλευση....είναι ανοιχτή και δικαίωμα συμμετοχής και λόγου έχουν όλες και όλοι. Κάθε εκδήλωση που διοργανώνεται στην Αγορά πρέπει να έχει την έγκριση της Συνέλευσης ή του Συντονιστικού....».

[Πηγή: <http://www.asda.gr/elxoroii/kipsagora3.htm>]

Ο τρόπος αυτός της οργάνωσης, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ισότητα της συμμετοχής, καθώς και στο κάλεσμα προς όλους, ανεξαρτήτου «απόχρωσης». Επισημαίνεται βέβαια ότι στις αναρτήσεις της ιστοσελίδας της Αγοράς επιβεβαιώνεται η διεξαγωγή εκδηλώσεων και συνελεύσεων από πολιτικούς χώρους, γεγονός που αποτέλεσε τη βάση των ισχυρισμών για αρνητικά δημοσιεύματα σχετικά με την κατάληψη και ενδεχομένως αποθάρρυνε τη συμμετοχή μερίδας των κατοίκων της περιοχής, όπως αποδεικνύεται από μαρτυρίες που συλλέχθηκαν.

Σχετική μαρτυρία κατοίκου:

«Περνάω καθημερινά από εκεί. Με εξέπλητταν ευχάριστα τα δρώμενα που οργανώνονταν αλλά τις περισσότερες φορές στεκόμουν και χάζενα ή άκουγα όσα συνέβαιναν....»Ηταν

ωραία. Η αλήθεια είναι λίγες φορές μπήκα μέσα....δεν ξέρω γιατί, άλλοτε δεν είχα χρόνο... άλλες φορές ένωθα άβολα... ίσως είχε και μια πιο έντονη πολιτική / κομματική χροιά κάποιες φορές που δεν μου άρεσε... » Δ.Χ.

Σε ότι αφορά την πρωτοβουλία διαμόρφωσης Ανοιχτού Σχολείου Εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας, η ιδέα γεννήθηκε, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην ιστοσελίδα της Αγοράς, όταν οι μετέχοντες στην κατάληψη συνειδητοποίησαν ότι κανένας από τους μετανάστες που έμεναν στην περιοχή δεν πλησιάζει στις εκδηλώσεις. Το να προσεγγίσει κανείς μέσω της εκπαίδευσης ανθρώπους που προσπαθούν να ενταχθούν και να επιβιώσουν σε ένα καινούριο, πρωτόγνωρο, ξένο και κάποιες φορές εχθρικό (λαμβάνοντας υπόψη την όξυνση των ρατσιστικών φαινομένων ιδιαίτερα την περίοδο της κρίσης) πλαίσιο συνθηκών, θεωρήθηκε ιδανικό, αφού με τον τρόπο αυτό αφενός μέσω της εκμάθησης της γλώσσας παρέχόταν ένα ουσιαστικό εργαλείο επιβίωσης, αφετέρου δε η προσέγγιση γινόταν ισότιμα, υπό την αιγίδα της πάγιας σχέσης μαθητή και διδασκάλου, οπότε παρέχόταν βοήθεια διακριτικά, χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπεια των μεταναστών.

Τη λειτουργία του σχολείου είχαν αναλάβει εθελοντές διαφόρων ειδικοτήτων, (φιλόλογοι, δάσκαλοι, φοιτητές, δημοσιογράφοι κ.α.), καθώς και τα έξοδα λειτουργίας του. Πέραν των μαθημάτων, βάσει των δημοσιεύσεων της αντίστοιχης ιστοσελίδας, το σχολείο διοργάνωνε παράλληλες συναντήσεις εκτός της Αγοράς με στόχο τη γνωριμία με την πόλη. Επισημαίνεται ακόμη ότι στην ιστοσελίδα του σχολείου υπήρχαν απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με φορείς και οργανώσεις που θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμοι στους μετανάστες της περιοχής και όχι μόνο, καθώς και ενημερώσεις που αφορούσαν στην παροχή βοήθειας σε μέλη της ομάδας που αντιμετώπιζαν πρόβλημα. Πρόκειται δηλαδή για μια αυθόρμητο και αφιλοκερδές πλαίσιο αλληλεγγύης, ουσιαστικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης.

Χαρακτηριστικό των ιδεών και των αξιών που πρέσβευε για τους συμμετέχοντες η λειτουργία του Σχολείου είναι το κείμενο που εστάλη στη Δημοτική Αρχή λίγο την επέμβαση για το κλείσιμο της Αγοράς τον Αύγουστο του 2012. Το κείμενο αποσκοπούσε στην προάσπιση των δραστηριοτήτων του χώρου, αφού, όπως αναφέρεται, ήδη υπήρχε πληροφόρηση για την πρόθεση του Δήμου. Μεταξύ άλλων αναφέρει:

«...Οργανικό κομμάτι της Αγοράς αποτελεί εδώ και 4 χρόνια το «Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς» όπου διδάσκουμε ελληνικά στους μετανάστες. Στο διάστημα αυτό, στις αιθουσες που διαμορφώσαμε στα πρώην μαγαζάκια, μαθήτευσαν 500 μαθητές από 40 τουλάχιστον χώρες και από τις πέντε ηπείρους και δίδαξαν 38 εθελοντές δάσκαλοι και δασκάλες. Το σχολείο προσφέρει στους μαθητές μας το εργαλείο που λέγεται γλώσσα, αναγκαία προϋπόθεση για τη ζωή τους στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα δημιουργούνται γέφυρες επικοινωνίας, καθώς προσεγγίζουμε και γνωριζόμαστε με τους νέους μας γείτονες. Στο ρατσισμό και στο φόβο αντιτάσσουμε την αλληλεγγύη, το σεβασμό και την αξιοπρέπεια. Πιστεύουμε ότι το Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς αποτελεί για μας και τους μαθητές μας όαση κοινωνικής συνοχής μέσα στην Αθήνα.....» 24 /12/2012

[Πηγή: Ιστοσελίδα «Το Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς» <http://sxoleiotisagoras.blogspot.gr/>]

Τέλος, πέραν των δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, η ανοιχτή κατάληψη της Αγοράς συμμετείχε σε διάφορες κινητοποιήσεις, κατά κύριο λόγο υπεράσπισης των ελεύθερων χώρων της Αθήνας, αναπτύσσοντας δράση, που χωρικά ξεπερνούσε τα όρια του κτιριακού κελύφους και του άμεσου περιβάλλοντος αυτού. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η υποστήριξη που εξέφρασαν άλλες ομάδες πολιτών προς την ανοιχτή κατάληψη, αναδεικνύοντας τη συνεργασία μεταξύ ανάλογων κινημάτων αλλά και την πολυπλοκότητα του ζητήματος σε

ότι αφορά τα δίκτυα που σχηματίζουν τέτοιες πρωτοβουλίες στο χώρο⁵. Επιβεβαιώνεται έτσι ο υπερτοπικός χαρακτήρας του πεδίου Αλληλεπίδρασης της Αγοράς ως σταθερά [σε αντίθεση με τις δραστηριότητες που μεταβλήθηκαν σε σχέση με τις προηγούμενες περιόδους], σε μια διαφορετική εκδοχή λειτουργίας του κτηρίου, από το 2006 έως το 2012.

Το 2007 η «Πρωτοβουλία Κατοίκων για την Αγορά» επεδίωξε επικοινωνία με τη Δημοτική Αρχή και σε συνάντηση εξέθεσε αιτήματα σχετικά με τις άμεσες ανάγκες επέμβασης στο κτιριακό κέλυφος. Την ίδια χρονιά, δημοσιεύεται δήλωση εκπροσώπου του Δήμου, σύμφωνα με την οποία έχουν εξασφαλισθεί τα απαραίτητα χρήματα ανακαίνισης του κτηρίου στο τεχνικό πρόγραμμα του Δήμου Αθηναίων.

[Πηγή: <http://www.kathimerini.gr/307539/article/epikairothta/ellada/h-oikoymenikh-prwtovoylia-katoikwn-eswse-thn-agora-ths-kygelhs>]

Το 2008, με πρωτοβουλία της Δημοτικής Αρχής συστήνεται διαπαραταξιακή επιτροπή, προκειμένου να αποφασισθεί ο μελλοντικός τρόπος λειτουργίας και αξιοποίησης του κτηρίου. Σύμφωνα με σχετικό κείμενο του Προστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης: «*Η πρόταση που πλειοψήφησε μεταξύ άλλων πρότείνει την αναβίωση της παλιάς φυσιογνωμίας της ιστορικής Αγοράς και την απόδοση εμπορικών χρήσεων στο χώρο, τα έσοδα των οποίων θα διατίθεντο επί πενήντα έτη στο Ίδρυμα Αστεγών (Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων). Ενώ τα σχέδια της δημοτικής αρχής φάνηκε ότι επικροτούνταν από τους συλλόγους της Κυψέλης, αναφέρεται ότι βρήκαν αντίθετες τόσο τις υπόλοιπες δημοτικές παρατάξεις, όσο και την Επιτροπή Πρωτοβουλίας Κατοίκων που διαχειριζόταν την Αγορά.*»

Το 2012 η Δημοτική Αρχή επιλέγει να επαναφέρει την Δημοτική Αγορά στον έλεγχο του Δήμου, γεγονός που σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα και τις ανακοινώσεις των άλλων παρατάξεων, προκαλεί πολιτική αντιπαράθεση, κυρίως σε σχέση με την αποδυνάμωση του ΚΥΑΔΑ, ενός θεσμού κοινωνικής αλληλεγγύης που μοιάζει με την ενέργεια αυτή να υποβαθμίζεται σε μια περίοδο οικονομικής και κοινωνικής κρίσης για τη χώρα (ήδη από το 2010 η χώρα έχει μπει στο ΔΝΤ) με ιδιαίτερα εμφανή τα σημάδια της στο κέντρο της πρωτεύουσας.

[Πηγή: <http://www.cityofathens.gr/node/19598>]

Τον Αύγουστο του 2012, αστυνομικές δυνάμεις, παρουσία εισαγγελικού λειτουργού και εκπροσώπου της Δημοτικής Αρχής, επεμβαίνουν στο κτήριο και καταλύουν την ανοιχτή κατάληψη. Η Αγορά κλείνει εκ νέου, ενώ για αρκετό διάστημα το κτήριο φρουρείται από αστυνομικούς.

Ποικίλες υπήρξαν οι αντιδράσεις των κατοίκων στην ενέργεια αυτή του Δήμου. Μεταξύ άλλων παρατίθενται τα εξής αποσπάσματα:

«Κάτοικοι και Επαγγελματίες του 6^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος Κυψέλης»

«*Οι πραγματικοί κάτοικοι είμαστε κατά της κατάληψης και συμφωνούμε με τις ενέργειες της Πολιτείας. Άλλωστε εμείς οι ίδιοι είχαμε πιέσει τον Δήμο να προχωρήσει στις ενέργειες αυτές.... Ο συγκεκριμένος χώρος δεν ήταν καθόλου «ελεύθερος» όπως διατεινόταν..... Η Δημοτική Αγορά δεν έκλεισε, όπως αρέσκονται μερικοί να ανακοινώνουν. Η Δημοτική Αγορά μόλις άνοιξε για όλους....»*

[Πηγή: http://www.athinapoli.gr/2012/08/blog-post_20.html,

<http://www.inewsgr.com/96/katoikoi-kypselis-chairetizoume-to-telos-tis-katalipsis-tis-dimotikis-agoras-kypselis.htm>]

⁵ [Επισημαίνεται ακόμη η αναγκαιότητα εντοπισμού και απεικόνισης των δικτύων αυτών στο χώρο, προκειμένου να προσδιοριστεί η πραγματική εμβέλεια των διασυνδέσεων και των δραστηριοτήτων του πεδίου.]

Ο τόνος και ο τρόπος γραφής της επιστολής μαρτυρά κλίμα πόλωσης και συγκρουσιακή σχέση μεταξύ αυτών που τη συνέταξαν υπογράφοντας ως κάτοικοι και επαγγελματίες της Κυψέλης, και όσων υποστήριζαν την κατάληψη της Αγοράς.

Αντιδιαμετρικά κινείται η ακόλουθη επιστολή της Κίνηση κατοίκων Κυψέλης:

«Κίνηση Κατοίκων της 6^{ης} Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Αθηναίων _ Ανοιχτή Επιστολή προς τον Δήμαρχο Αθηναίων»

«Είμαστε κάτοικοι της Κυψέλης και με αυτή την επιστολή θέλουμε να σας εκφράσουμε τη διαμαρτυρία μας για το κλείσιμο της Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης και την απώλεια σημαντικών κεκτημένων τα οποία θα πρέπει να αποκαταστήσετε... Η παρέμβασή σας θα έπρεπε να είναι στην κατεύθυνση του πώς να λειτουργεί καλύτερα ο χώρος της Αγοράς....»

Στην επιστολή απαριθμούνται οι δραστηριότητες της Αγοράς τα οποία χαρακτηρίζονται ως σημαντικά κεκτημένα, που συνέβαλαν σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Κυψέλης. Αναφέρεται επίσης η αντίθεση προς την πρόθεση μετατροπής της αγοράς σε κτήριο Γραφείων, κάτι που όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται «...θα νέκρωνε ένα ζωντανό κοινωνικό χώρο...»

[Πηγές: <http://www.asda.gr/elxoroi/kipsagora3.htm>

<https://www.facebook.com/kinisikatoikon.ektou/posts/384527234961005>]

Σημειώνεται ότι η «Κίνηση Κατοίκων Κυψέλης» ταυτόχρονα υπέβαλε με το εν λόγω κείμενο καταγγελία στο «Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης Δήμου Αθηναίων».

Η ανακοίνωση του Δημάρχου, εστιάζει στον αποκλεισμό των πολιτών από δημόσιους χώρους που τελούν υπό κατάληψη, επισημαίνοντας ότι η κατάργηση της κατάληψης της Δημοτικής αγοράς Κυψέλης ήταν αίτημα των πολιτών. Αναφέρει ακόμη ως γεγονός τη διάλυση της συνεδρίασης του τοπικού συμβουλίου από «οπαδούς», όπως σημειώνει, της κατάληψης, προκειμένου να μη παρθεί η σχετική απόφαση. Εφόσον ισχύει η μαρτυρία αξίζει να σημειωθεί η αντίθεση του μη δημοκρατικού αυτού τρόπου διαχείρισης του ζητήματος, με τις δημοκρατικές διαδικασίες που λάμβαναν χώρα σύμφωνα με τους κανόνες λειτουργίας της Αγοράς κατά τη διάρκεια της κατάληψης. Από το κείμενο της σχετικής ανακοίνωσης παρατίθενται επιπλέον τα εξής:

«.....είμαι κατά των καταλήψεων..... Αναφέρομαι, ειδικότερα, στις καταλήψεις δημόσιων χώρων..... και για τη δημοτική αγορά της Κυψέλης, η οποία τελούσε, έως πρόσφατα, υπό κατάληψη από ομάδα «κατοίκων (;) της περιοχής» **Ο κατελημμένος από μια ομάδα χώρος αποβάλλει αυτομάτως το δημόσιο χαρακτήρα του**, καθώς περιέρχεται στη φυσική εξουσία μιας μειοψηφίας που δεν έχει καμιά δημοκρατική νομιμοποίηση και δεν εγγυάται καμιά ελευθερία για κανέναν, προπάντων για τους διαφωνούντες.

[Πηγή: <http://www.doctv.gr/page.aspx?itemID=SPG2669>]

Σχετικά με το ζήτημα της κατάληψης παρατίθεται επίσης η ακόλουθη μαρτυρία:

«Τόσα χρόνια που πήγαινα εκεί και έκανα μαθήματα ελληνικών σε μετανάστες,.... Πριν μερικούς μήνες ωστόσο, όταν προσπάθησα να πείσω τους άλλους εθελοντές της ομάδας να πάρουμε πρωτοβουλία συνεργασίας με τον Δήμο, δεν τα κατάφερα, και αποχώρησα από την ομάδα. Αποχώρησα ακριβώς επειδή πιστεύω αυτά που έγραψε ο δήμαρχος Αθηναίων στο άρθρο του στα ΝΕΑ κατά των καταλήψεων. Και θα ήταν πολύ μπερδεμένο να εξηγήσω γιατί δούλεψα εθελοντικά με τέτοιο πάθος σε μια κατάληψη. Πολύ μπερδεμένο σε μια εποχή που οι απλοποιήσεις ισοπεδώνουν τα πάντα.» Δ.Α.

[Πηγή: <http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=17983>]

Μετά το κλείσιμο της Αγοράς, η Δημοτική Αρχή πραγματοποίησε συνάντηση με τους κατοίκους προκειμένου να αποφασιστεί ο τρόπος επαναλειτουργίας του χώρου καθώς και οι δραστηριότητες που επρόκειτο να φιλοξενήσει. Στη συνάντηση αποφασίστηκε η

διαδικτυακή ψηφοφορία των δραστηριοτήτων που οι κάτοικοι επιλέγουν να φιλοξενήσει το κτίσμα. Ως προς τα αποτελέσματα κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν τα εξής:

- Ο πολιτισμός αποτελεί τη βάση στην οποία η συντριπτική πλειοψηφία θέλει να επαναλειτουργήσει το κτήριο.
- Η απόδοση εμπορικών δραστηριοτήτων με την ενοικίαση καταστημάτων, επαναφέροντας τον παλιό χαρακτήρα της Αγοράς εμφανίζει ομοφωνία, ενώ η στέγαση γραφείων δημοτικών υπηρεσιών [πρόταση του Δήμου] μοιάζει να γίνεται αποδεκτή μόνο σε μέρος του κτίσματος ως προσωρινή λύση. Η επαναφορά του Ανοιχτού σχολείου Μεταναστών αποτελεί από τις λιγότερο δημοφιλείς προτάσεις.
- Σε σχέση με τη διαχείριση του χώρου, δημοφιλέστερος εμφανίζεται ο συνδυασμός του Δήμου και μιας επιτροπής τοπικών φορέων της περιοχής.

[Πηγή: Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης, Ειδική πρόταση 4/2012]

Κατόπιν διεξαγωγής της ψηφοφορίας, σύμφωνα με ανακοίνωση της Δημοτικής Αρχής η Αγορά θα άνοιγε ξανά στο κοινό το Νοέμβριο του 2012. Έως σήμερα η Δημοτική Αγορά παραμένει κλειστή, με εξαίρεση το τμήμα στο οποίο εγκαταστάθηκαν τα γραφεία του ΚΕΠ, το 2013, ενώ την ίδια χρονιά εγκρίθηκε επίσης η συνολική αποκατάσταση του κτηρίου από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Η Διακήρυξη της Ανοιχτής διαδικασίας για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου έγινε από την οικονομική επιτροπή του Δήμου το Ιανουάριο του 2014. Πρόσφατα ξεκίνησαν οι εργασίες αποκατάστασης στο εσωτερικό του υπόλοιπου κτίσματος, πέραν του χώρου του ΚΕΠ. Επισημαίνεται ακόμη ότι το έργο «...έχει ενταχθεί **στο ΕΣΠΑ**, στον Άξονα Προτεραιότητας «02 – Αειφόρος Ανάπτυξη και Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής» του **Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αττική 2007-2013»** και συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ». [Πηγή: <https://www.cityofathens.gr/node/23511>].

Συνοπτική θεώρηση της ιστορικής αναδρομής

Συνολικές παρατηρήσεις ως αφορμή για περαιτέρω προβληματισμό:

Στη βάση όσων αναλύθηκαν παραπάνω διεξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

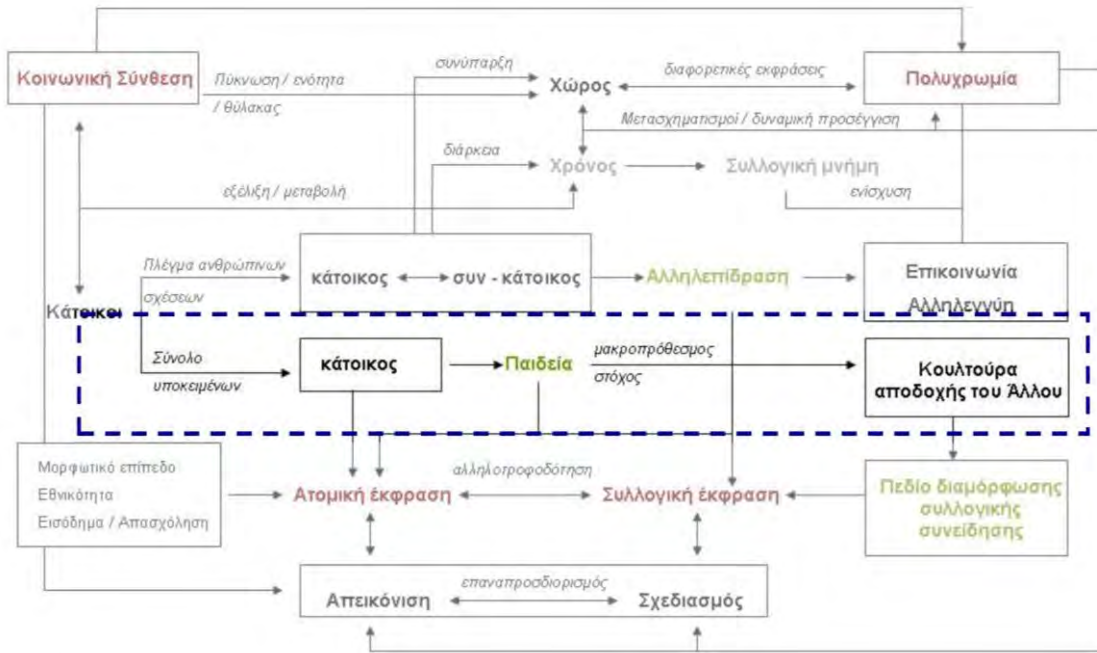
- Η σύγκλιση των κατοίκων για διάσωση του κτίσματος και εν συνεχεία η πρωτοβουλία τους να ανοίξουν την Αγορά, μετά το σημαντικό χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο Δήμος δεν είχε προβεί σε αντίστοιχη ενέργεια, μαρτυρά τη σημασία που προσέδιδαν οι ίδιοι στην επαναλειτουργία ενός χώρου, που για πολλές δεκαετίες ήταν άρρηκτα συνδεδεμένος την καθημερινότητα της περιοχής. Το «πεδίο αλληλεπίδρασης» της Δημοτικής Αγοράς, ως στοιχείο της συλλογικής μνήμης και της ταυτότητας της περιοχής, υπήρξε ικανό για τη σύγκλιση και ενεργοποίηση των κατοίκων προς την κατεύθυνση προάσπισής του. Η σημασία της μνήμης εμφανίζεται επίσης στη δημοφιλία της διατήρησης κάποιων εμπορικών δραστηριοτήτων, που θα παραπέμπουν στην

παλαιότερη λειτουργία του κτίσματος, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της σχετικής ηλεκτρονικής ψηφοφορία.

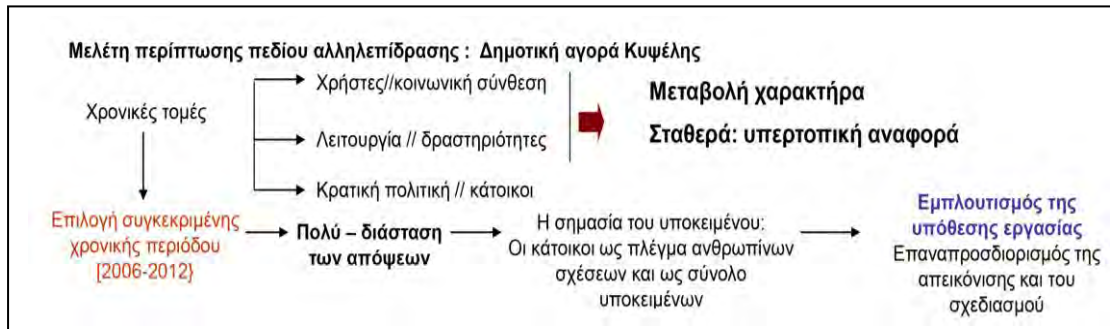
- Η ομοφωνία που παρατηρείται σύμφωνα με την ψηφοφορία που διεξήχθη μετά το πέρας της κατάληψης, σχετικά με το πολιτιστικό ύφος των δράσεων που θα φιλοξενήσει το κτήριο, καθώς και ο χαρακτήρας που οι ίδιοι οι κάτοικοι έδωσαν στο κτίσμα μετά την πρωτοβουλία της ανοιχτής κατάληψης, θα μπορούσε να πει κανείς ότι μαρτυρούν τη σύγχρονη ανάγκη δημιουργίας ενός χώρου έκφρασης και πολιτισμού, στο εσωτερικό της Κυψέλης. Εντοπίζεται έτσι η κοινή επιθυμία, που διαμορφώνει τη βάση του οράματος των κατοίκων για την επαναλειτουργία της Αγοράς. [δεδομένο που συνδέεται άμεσα με το κομμάτι του σχεδιασμού]. Στα πλαίσια αυτού του οράματος, το «πεδίο» διατηρεί την αλληλεπίδραση και την επικοινωνία ως κυρίαρχα συστατικά του, μετασχηματίζει όμως το χαρακτήρα του σε ότι αφορά τις δραστηριότητές που θα φιλοξενεί, βάσει των δεδομένων και των αναγκών της σημερινής πραγματικότητας των κατοίκων.
- Σε ότι αφορά τον τρόπο λειτουργίας της Αγοράς ως αυτοδιαχειριζόμενου χώρου, η ίδια η έννοια της κατάληψης, ειδικότερα εστιάζοντας στη νομιμότητα τέτοιων ενεργειών στο δημόσιο χώρο, αποτέλεσε στοιχείο που μοιάζει να αποθάρρυνε σε σημαντικό βαθμό τη συμμετοχή κατοίκων. Το γεγονός μαρτυρά την ανάγκη των πολιτών για παρουσία του Κράτους, που θα πρέπει όμως να αφουγκράζεται τις ανάγκες τους, και να υποστηρίζει τη διεξαγωγή των εκάστοτε διαδικασιών, εξασφαλίζοντας τη νομιμότητα των εγχειρημάτων.
- Προς την ίδια κατεύθυνση αποθάρρυνσης των κατοίκων μοιάζει να λειτούργησε και η παρουσία πολιτικών χώρων στο εσωτερικό της κατάληψης, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί η «λανθασμένη», σύμφωνα π.χ. με μαρτυρίες εθελοντών του Ανοιχτού Σχολείου Μεταναστών], εντύπωση της ταύτισης των δράσεων της Αγοράς με συγκεκριμένες πολιτικές ομάδες. Διαμορφώθηκε έτσι εύφορο έδαφος για τη μετατροπή του ζητήματος σε πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης, κάτι που λειτούργησε διασπαστικά μεταξύ των κατοίκων, παρά τη συνολική σύγκλιση που υπήρχε σε σχέση με την παρεμπόδιση της κατεδάφισης του κτίσματος και την επιθυμία επαναλειτουργίας τους.
- Από την άλλη, επισημαίνεται ότι, ανεξάρτητα από τα παραπάνω, τα θετικά στοιχεία της κοινωνικής διάδρασης που μοιάζει να αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της Αγοράς ως αυτοδιαχειριζόμενου χώρου, θα πρέπει να αξιολογηθούν ανάλογα, προκειμένου να διατηρηθούν και να ενισχυθούν μελλοντικά, και σε καμία περίπτωση να μην απορριφθούν, μέσω της άκριτης ταύτισης με διαδικασίες που λανθάνουν νομιμότητας.
- Σε ότι αφορά τη στάση των κατοίκων, η συνολική δραστηριοποίησή τους, σε όλες τις επιμέρους φάσεις του ζητήματος, η πρωτοβουλία για καταγγελία στο θεσμικό όργανο του του « Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης», η διαδικτυακή ψηφοφορία, οι συνελεύσεις κ.α., υποδηλώνουν ότι δεν πρόκειται για παθητικούς παρατηρητές των γεγονότων, συνεπώς υπάρχει ένα σημαντικό υπόβαθρο συμμετοχής και ενεργοποίησης των πολιτών στην περιοχή. Επιπλέον, η επιλογή της συνδιαχείρισης της Αγοράς με το Δήμο, [που πλειοψήφησε στη σχετική ψηφοφορία], δείχνει κατοίκων την επιθυμία για απόκτηση ενός ενεργού και ισχυρού ρόλου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αλλά και την ταυτόχρονη σημασία που αποδίδεται στην παρουσία της Δημοτικής Αρχής.
- Από την άλλη, το γεγονός ότι στις άτυπες συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν, οι περισσότεροι ερωτηθέντες, ενώ τοποθετούνται θετικά σε σχέση με τις δραστηριότητες της ανοιχτής κατάληψης, δηλώνουν ότι σπάνια συμμετείχαν σε αυτές, δηλώνει ενδεχομένως, πλέον όσων προαναφέρθηκαν [φόβος για τη νομιμότητα, ταυτίσεις με συγκεκριμένο πολιτικό χρώμα], την ανάγκη περεταίρω καλλιέργειας της συμμετοχικής κουλτούρας και του εθελοντισμού, έτσι ώστε ο κάτοικος να μεταβεί από τη θέση του απλού θεατή, στο ρόλο του συμμετόχου, ξεπερνώντας την αμηχανία της ενδιάμεσης αυτής στάσης που παρατηρήθηκε προς τις συλλογικές δράσεις.

- Επιπλέον, η αρνητική τοποθέτηση των κατοίκων σε σχέση με την επαναλειτουργία του Ανοιχτού Σχολείου Μεταναστών στα πλαίσια της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, παρά τις ενθουσιώδεις μαρτυρίες των εθελοντών που συμμετείχαν σε αυτό, μαρτυρά ενδεχομένως ότι η πλειοψηφία των κατοίκων διακατέχεται ακόμη από φόβο, δυσκολία, αμηχανία, ή και αδιαφορία προς τον «άλλο». Αντιθέτως, ο σημαντικός αριθμός των μεταναστών που προσέλκυσε το σχολείο κατά τα έτη λειτουργίας του, υποδηλώνει την έντονη πρόθεση αλλά και την ανάγκη αυτών, για ένταξη και αποδοχή στο νέο περιβάλλον που κατοικούν.
- Το κράτος [στη συγκεκριμένη περίπτωση η Δημοτική Αρχή], καθ' όλη τη διάρκεια της υπό μελέτη περιόδου, μοιάζει να αφουγκράζεται επιλεκτικά τα αιτήματα των πολιτών, και όχι τις καθαυτό ανάγκες της κοινωνίας. Ως χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αναφέρεται η πρόθεση για κατεδάφιση του κτίσματος, που βρίσκεται αντιδιαμετρικά της επιθυμίας των κατοίκων για διατήρησή του. Διαπιστώνεται επίσης η χρήση πρακτικών [π.χ. ματ για το κλείσιμο της Αγοράς] που δε συνάδουν με τη λογική της προώθησης του διαλόγου μεταξύ κράτους και πολιτών, αλλά αντιθέτως ενδυναμώνουν την πόλωση. Τέλος, μοιάζει να μην αξιολογούνται αντικειμενικά τα θετικά στοιχεία της λειτουργίας της ανοιχτής κατάληψης [π.χ. το υπάρχον δυναμικό των εθελοντών που είχε αναπτυχθεί], ώστε να αξιοποιηθούν σε ένα νέο πλαίσιο, προς όφελος της περιοχής και των κατοίκων.
- Αν ήθελε κανείς να διατυπώσει ένα συνολικό συμπέρασμα για το «πεδίο αλληλεπίδρασης» της Δημοτικής Αγοράς στο πέρασμα των χρόνων, θα ανέφερε ως σταθερά στοιχεία της λειτουργίας του σε όλες τις επιμέρους φάσεις, τα στοιχεία της αλληλεπίδραση και της επικοινωνία μεταξύ των κατοίκων, καθώς και το διαχρονικά υπερτοπικό χαρακτήρα του, στον οποίο συνέβαλε σημαντικά ο άμεσος συσχετισμός του με τη «σταθερά» [*01] της Φωκίωνος Νέγρη. Υπό αυτή την έννοια, στη βάση της συλλογιστικής και των συμπερασμάτων της εργασίας 01, η Δημοτική Αγορά θα μπορούσε να αποτελέσει μια «σταθερή μορφή», υπερτοπικής εμβέλειας με κεντροβαρικό ρόλο στο εσωτερικό του χωρικού δικτύου των πεδίων αλληλεπίδρασης της Κυψέλης, [βλ. βήμα 4, κεφ. 03].
- Κλείνοντας, ως ευρύτερη διαπίστωση σημειώνεται η πολυφωνία και πολυδιάσταση των απόψεων όλων των εκάστοτε εμπλεκόμενων, που αναδεικνύει εκ νέου τη δυσκολία του συμμετοχικού σχεδιασμού σε πρακτικό επίπεδο, αλλά και τη σημασία του κατοίκου ως διακριτού υποκειμένου, επαναφέροντας πρωταρχικές σκέψεις της διερεύνησης, όπως αυτές αναλύθηκαν στα πλαίσια της πορείας του συλλογισμού [βλ. κεφ.02] Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι με αφορμή τη μελέτη περίπτωσης ενός πεδίου αλληλεπίδρασης, καθίσταται αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός της «υπόθεσης εργασίας», βάσει των στοιχείων που προέκυψαν από τα δεδομένα της έρευνας πεδίου. Στην κατεύθυνση αυτή, το ακόλουθο σχεδιάγραμμα, εμπλουτίζει το αρχικό, αντιμετωπίζοντας ισότιμα τον κάτοικο και τη μοναδιαία σχέση κατοίκου – [συν]κατοίκου, εισάγοντας πέραν της αλληλεπίδρασης, την Παιδεία ως μέσο καλλιέργειας των ατόμων, με μακροπρόθεσμο [μεταξύ άλλων] στόχο τη διαχρονική ανάπτυξη της κουλτούρας αποδοχής του «άλλου» [υπό την έννοια του διαφορετικού, της «άλλης απόχρωσης» που συμβάλλει στην πολυχρωμία]. Τίθεται έτσι η βάση για μια νέα προσέγγιση, αναδεικνύοντας τον αέναο κύκλο της διερεύνησης, που απαιτεί συνεχή αναπροσαρμογή των θέσεων, βάσει των εκάστοτε πραγματικών δεδομένων και μετασχηματισμών.

Νέο διάγραμμα. Επισημαίνονται τα στοιχεία που προστίθεται σε σχέση με το προηγούμενο.

Συμπερασματικά, η διερεύνηση του παρόντος κεφαλαίου, θα έλεγε κανείς ότι συνοψίζεται στην εξής πορεία:

Η πολυχρωμία ως «πεδίο» διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης

Παράρτημα εικόνων κεφαλαίου 04

Εικόνες της Δημοτικής Αγοράς σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διερεύνησης. Επισημαίνεται ότι στο εσωτερικό του κτίσματος εκτελούνται εργασίες αποκατάστασης.

Η πολυχρωμία ως «πεδίο» διαμόρφωσης
συλλογικής συνείδησης

Δράσεις στο εσωτερικό της Δημοτικής Αγοράς, κατά τη διάρκεια της περιόδου της Ανοιχτής Κατάληψης.

Πηγές εικόνων:

<http://www.inewsgr.com/261/neo-xekinima-gia-tin-istoriki-dimotiki-agora-kypselis.htm>

http://www.liveinspector.gr/venue/Dhmotikh_Agora_Kypselhs/

<https://left.gr/news/kentriko-symvoylio-neoteron-mnimeion-enekrine-ergasies-apokatastasis-sti-dimotiki-agora>

<http://squathost.com/patisionstreet/?p=412>

https://fotamag.files.wordpress.com/2010/10/mg_8287.jpg

https://fotamag.files.wordpress.com/2010/10/mg_8315.jpg

<http://www.tanea.gr/news/culture/article/5043726/egkrithhke-h-apokatastash-ths-dhmotikhs-agoras-ths-kypselhs/>

Η πολυχρωμία ως «πεδίο» διαμόρφωσης
συλλογικής συνείδησης

Το Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς The Open Agora School

Μαθήματα ελληνικών σε μετανάστες στην Ανοιχτή Δημοτική Αγορά της Κυψέλης Lessons of greek language from volunteers in the Kipseli's Municipal Market

Αρχική σελίδα Βόλτα στον εθνικό κήπο Exploring the National Gard...

Βόλτα στην Ακρόπολη Visiting the Acropolis

Από τη Δευτέρα 3 Οκτωβρίου αρχίζουν τα μαθήματα. Γίνονται μια φορά την εβδομάδα και είναι δωρεάν. Τα μαθήματα προχωρημένων που κάνουν μάθημα δυο φορές. Οι δάσκαλοι που κάνουν τα μαθήματα στην Αγορά δεν είναι όλοι επαγγελματίες εκπαιδευτικοί. Όσοι ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν τα μαθήματα να έρθουν αυτή την εβδομάδα, κάθε βράδυ από τις 8 γραφτούν απευθείας.

Ανορθώθηκε από Το Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς στις 12:14 μ.μ. Δεν υπάρχουν σχόλια!

ΚΥΡΙΑΚΗ, 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011

Πικνικ στο Πεδίο του Άρεως.

Το Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς σας καλεί να γιορτάσουμε με φαγητό, ποτό, μουσικές και χορούς του κόσμου την Κυριακή 5 Φεβρουαρίου στις 2 μ.μ. στη Δημοτική Αγορά της Κυψέλης (Φωκίωνος Νέγρη 42). Σας περιμένουμε!!!

Είχαμε κανονίσει να κάνουμε ένα πικ νικ στο πεδίο του Άρεως για αυτή την Κυριακή, πριν πιάσουν οι ζέστες το είχαμε αποφασίσει, με όσους μαθητές ήθελαν.

FREE GREEK LESSONS

are offered at Kipseli Municipal Market (Fokionos Negri 42)

To find out more information and make registration, please come to Kipseli Municipal Market in September, every evening between 7:30 and 9:00 p.m.

First lesson October the 1st, 20:00 !!!!

Παράδειγμα: Πώς να πείτε "καλησπέρα" στα ελληνικά. (Φωκίωνος Νέγρη 42) Για περισσότερες πληροφορίες και εγγραφές, ελάτε στην Αγορά το Σάββατο 19:30 με 21:00.

Παράδειγμα: Πώς να πείτε "καλησπέρα" στα ελληνικά. (Φωκίωνος Νέγρη 42) Για περισσότερες πληροφορίες και εγγραφές, ελάτε στην Αγορά το Σάββατο 19:30 με 21:00.

Παράδειγμα: Πώς να πείτε "καλησπέρα" στα ελληνικά. (Φωκίωνος Νέγρη 42) Για περισσότερες πληροφορίες και εγγραφές, ελάτε στην Αγορά το Σάββατο 19:30 με 21:00.

Contact: 42 Fokionos Negri Str
sxoleioagoras@yahoo.gr

ΣΑΒΒΑΤΟ, 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2011

Lessons begin Αρχίζουν τα μαθήματα

Our lessons of Greek language start on Monday 3 October in the Open Agora School. They are offered for free by volunteers. Τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας στο Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς αρχίζουν τη Δευτέρα 3 Οκτωβρίου. Είναι όλα δωρεάν και γίνονται από εθελοντές δασκάλους.

Ανορθώθηκε από Το Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς στις 5:44 π.μ. Δεν υπάρχουν σχόλια! Ετικέτες: Έναρξη σχολικού έτους 2011-2012

ΚΥΡΙΑΚΗ, 25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2011

Οι εγγραφές άρχισαν

Μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου θα γίνονται οι εγγραφές στο Ανοιχτό Σχολείο της Αγοράς, στη Δημοτική Αγορά της Κυψέλης. Από τη Δευτέρα 3 Οκτωβρίου αρχίζουν τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας. Γίνονται μια φορά την εβδομάδα και είναι δωρεάν. Υπάρχουν δυο τμήματα προχωρημένων που κάνουν μάθημα δυο φορές την εβδομάδα.

Το Ανοιχτό Σχολείο Αγοράς της Κυψέλης σας καλεί να γιορτάσουμε με φαγητό, ποτό, μουσικές & χορούς του κόσμου!

Κυριακή

5 Φεβρουαρίου στις 2 μ.μ. στη Δημοτική Αγορά της Κυψέλης (Φωκίωνος Νέγρη 42)

Το Ανοιχτό Σχολείο κάνει μαθήματα ελληνικών σε μετανάστες.

Το Ανοιχτό σχολείο Κυψέλης. Οι επιμέρους εικόνες και αναρτήσεις προέρχονται από τον ιστότοπο του σχολείου: <http://sxoleiotisagoras.blogspot.gr/>

Η πολυχρωμία ως «πεδίο» διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης